യൂണിറ്റ് 3

ഇന്ത്യൻ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ ഇന്ന് നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികൾ

ദാരിദ്ര്യം, ഗ്രാമീണ ഇന്ത്യയുടെ വികസനം, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനം എന്നിവയാണ് ഇന്ത്യ ഇന്ന് അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന മുഖ്യവെല്ലുവിളികൾ. 130 കോടിയിൽ പരം ജനങ്ങളുള്ള നമ്മുടെ മനുഷ്യവിഭവശേഷി നമുക്ക് വലിയൊരു മുതൽക്കൂട്ടാണ്. അത് മെച്ചപ്പെടുത്താൻ ആരോഗ്യം, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നീ മേഖലകളിൽ നിക്ഷേപം വേണം. തൊഴിൽ എന്തെന്ന് മനസ്സിലാക്കാനും, നമ്മുടെ രാജ്യത്ത് കൂടുതൽ തൊഴിലുകൾ സൃഷ്ടിക്കാനും ശ്രമമുണ്ടാവണം. വികസനം നമ്മുടെ പരിസ്ഥിതിയിൽ വരുത്തുന്ന മാറ്റത്തെക്കുറിച്ച് ശരിയായ ധാരണ ഉണ്ടാവുകയും, സുസ്ഥിര വികസനം ഉറപ്പാക്കുകയും വേണം. ഇത്തരം കാര്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കാൻ ഗവൺമെന്റ് എന്ത് മുൻകൈ എടുക്കുന്നു എന്നത്, ഓരോ ഘടകങ്ങളേയും വേർതിരിച്ച് വിമർശനാത്മകമായി വിലയിരുത്താൻ ഈ യൂണിറ്റിൽ ശ്രമിക്കുന്നു.

W1N5S7

അധ്യായം – 4

ദാരിദ്ര്യം

പഠനനേട്ടങ്ങൾ

- ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ തിരിച്ചറിയുന്നു.
- ദാരിദ്ര്യം എന്ന ആശയത്തോട് ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്നു.
- ദാരിദ്ര്യം കണക്കാക്കുന്ന രീതിശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ച് വിമർശനാത്മകമായി വിലയിരുത്തുന്നു.
- നിലവിലുള്ള ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജനപദ്ധതികൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനും വിലയിരുത്തുന്നതിനും പ്രാപ്തിനേടുന്നു.

ബഹുഭൂരിഭാഗം ജനങ്ങളും ദാരിദ്ര്യത്തിലും കഷ്ടതയിലുമുള്ള ഒരു സമൂഹത്തിന് തീർച്ചയായും സമൃദ്ധിനേടുന്നതിനോ സന്തുഷ്ടമായി ജീവിക്കുന്നതിനോ കഴിയില്ല.

ആഡം സ്മിത്ത്

3.1 ആമുഖം

കഴിഞ്ഞ ഏഴ് ദശാബ്ദമായി ഇന്ത്യൻ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലുണ്ടായ സാമ്പത്തിക വികാസത്തിനാധാരമായ നയങ്ങളും അതിന്റെ ഫലമായി വിവിധ വികസന സൂചികകളിൽ ഇന്ത്യ എത്രത്തോളം മുന്നോട്ട് പോയി എന്നുമാണ് മുൻ അധ്യായങ്ങളിൽ നാം കണ്ടത്. ജനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുകയും അസമത്വം കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത് സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയുടെ ലക്ഷ്യമായിരുന്നു. ദരിദ്രരിൽ ദരിദ്രരായവരെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ടു വരുന്നതിനും ദരിദ്രരെ മുഖ്യധാരയിലെത്തിക്കുന്നതിനും അവർക്ക് ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരം നേടിക്കൊടുക്കുന്നതിനുമാണ് ഓരോ പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയും ഊന്നൽ നല്കിയത്.

1947ൽ ഭരണഘടനാ നിർമ്മാണ സഭയെ സംബോധന ചെയ്തു കൊണ്ട് പണ്ഡിറ്റ് ജവഹർലാൽ നെഹ്റു പറഞ്ഞു. 'നമ്മുടെ ഈ നേട്ടം (സ്വാതന്ത്ര്യം) നമ്മെ കാത്തി രിക്കുന്ന വലിയ വിജയങ്ങളിലേക്കും അവസരങ്ങളിലേക്കും ഉള്ള ഒരു കാൽവെപ്പാണ്.., ദാരിദ്ര്യം, അറിവില്ലായ്മ, രോഗങ്ങൾ, അവസര സമത്വമില്ലായ്മ തുടങ്ങിയവ ഇല്ലാതാക്കാൻ ......'

എന്തൊക്കെയായാലും നാം എവിടെ എത്തി നിൽക്കുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ലോകത്തിലെ ദരിദ്രരുടെ അഞ്ചിലൊന്ന് ഇവിടെ വസിക്കുന്നത് ഇന്ത്യക്ക് മാത്രമല്ല, അടിസ്ഥാനാവശ്യങ്ങൾ പോലും നിറവേറ്റാൻ കഴിയാത്ത 30 കോടിയോളം ദരിദ്രരുള്ള ലോകത്തിന് തന്നെ, ഇന്നൊരു വെല്ലുവിളിയാണ്.

ദാരിദ്ര്യത്തിന് പല മുഖങ്ങളുണ്ട്. ഇത് സ്ഥലകാലങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് വ്യത്യാസപ്പെടുകയും പല രീതിയിൽ വിശദീകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ദാരിദ്ര്യമെന്നത് ജനങ്ങൾ ഒഴിവാക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഒരു അവസ്ഥയാണ്. കൂടുതൽ പേർക്ക് ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കൾ, മതിയായ പാർപ്പിട സൗകര്യങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസ ലഭ്യത, ആരോഗ്യം, അക്രമങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള സംരക്ഷണം, സ്വന്തം ചുറ്റുപാടുകളിൽ എന്ത് നടക്കുന്നുവെന്ന് വിളിച്ചു പറയാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം തുടങ്ങിയവക്കുള്ള ഒരു ഉദ്ബോധനം എന്ന രീതിയിൽ ദാരിദ്ര്യം എന്നത് ധനികനും ദരിദ്രനും ഒരു പോലെ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതിനുള്ള ആഹ്വാനമാണ്.

ദാരിദ്ര്യത്തെ എങ്ങനെ ലഘൂകരിക്കാം, ഏതെല്ലാം ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികൾ വിജയിച്ചു, ഏതെല്ലാം പരാജയപ്പെട്ടു, കാലാകാലങ്ങളിൽ എന്തെല്ലാം മാറ്റങ്ങളുണ്ടായി എന്നെല്ലാം അറിയു ന്നതിന് ദാരിദ്ര്യത്തെ നിർവ്വചിക്കണം, അളക്കണം, പഠിക്കണം, അതിലുപരി അനുഭവിക്കുകയും വേണം. ദാരിദ്ര്യം എന്ന ആശയത്തിന് വ്യത്യസ്തമാനങ്ങൾ ഉള്ളത് കൊണ്ട് തന്നെ അതിനെ പലവിധ സൂചകങ്ങളിലൂടെ – വരുമാനം, ഉപഭോഗം, സാമൂഹ്യസൂചകങ്ങൾ, അപായ സാധ്യതാ സൂചകങ്ങൾ, സാമൂഹ്യരാഷ്ട്രീയ

പ്രാപ്യതമുതലായ നോക്കിക്കാണുകയാണ് നാം ഇവിടെ ചെയ്യുന്നത്.

4.2 ആരാണ് ദരിദ്രർ ?(Who Are The Poor?)

നമുക്കിടയിൽ, (ഗ്രാമങ്ങളിലും നഗരങ്ങളിലും) ചിലർ ദരിദ്രരും ചിലർ ധനികരും ആയിരിക്കുന്നത് നിങ്ങൾ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടാകുമല്ലോ? അനുവിന്റെയും സുധയുടേയും കഥ വായിക്കുക. ജീവിതത്തിന്റെ രണ്ടറ്റങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണമാണവർ. (ബോക്സ് 4.1 കാണുക) ഈ അറ്റങ്ങൾക്കിടയിലും വിവിധ തലത്തിലുള്ള ജനങ്ങളുണ്ട്.

ഉന്തുവണ്ടിക്കാരും, തെരുവിൽ ചെരുപ്പു കുത്തുന്നവരും, പൂമാല കെട്ടുന്ന സ്ത്രീകളും, പാഴ്‌വസ്തുക്കൾ പെറുക്കുന്നവരും തെരുവു കച്ചവടക്കാരും, യാചകരുമെല്ലാം നഗര പ്രദേശങ്ങളിലെ ദരിദ്രരും ക്ലേശജീവിതം നയിക്കുന്നവരുമായ ജനവിഭാഗങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. ഇവർ തീരെ കുറഞ്ഞ ആസ്തിയുള്ളവരാണ്. ഇവർ ജീവിക്കുന്നത് പുല്ലും ഓലയും മുളയും മരവും ചൂളവെച്ച മണ്ണും കൊണ്ട് നിർമ്മിച്ച കുടിലുകളിലാണ്. ഇവരിൽ ഏറ്റവും ദരിദ്രരായവർക്കാകട്ടെ, ഇത്തരത്തിലുള്ള വീടുകൾ പോലുമില്ല. സ്വന്തമായി ഭൂമിയില്ലാത്തവരേയും കിടപ്പാടമില്ലാത്തവരേയും ധാരാളം കാണാവുന്നതാണ്. ചിലർക്ക് ഭൂമിയുണ്ടെങ്കിലും അത് വരണ്ടതോ ഉപയോഗ്യശൂന്യമോ ആണ്. ചിലർ ദിവസേന ഒരു നേരത്തെ ഭക്ഷണം പോലും ലഭിക്കാത്തവരാണ്. തീരെ ദരിദ്രരായ കുടുംബങ്ങളുടെ മുഖമുദ്രയാണ് വിശപ്പും ഭക്ഷണമില്ലായ്മയും. സാക്ഷരതയിലും തൊഴിൽ വൈദഗ്ധ്യത്തിലും ഇവർ പിന്നിലാണ്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ വളരെ പരിമിതമായ സാമ്പത്തിക അവസരങ്ങൾ മാത്രമേ ഇവർക്ക് ലഭിക്കുന്നുള്ളൂ. ദരിദ്രർക്ക് സ്ഥിരമായ തൊഴിൽ ലഭിക്കുന്നില്ല.

പോഷകാഹാരക്കുറവ് ദരിദ്രരുടെ ഇടയിൽ അപകടകരമാംവണ്ണം കൂടുതലാണ്. അനാരോഗ്യം, മാറാരോഗങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ ഇവരെ ശാരീരികമായും ദുർബലരാക്കുന്നു. ഇവർ സ്വകാര്യ പണമിടപാട് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഉയർന്ന പലിശക്ക് വായ്പയെടുത്ത് കടക്കെണിയിലാകുന്നു. വളരെ ക്ലേശകരമായ ജീവിതം നയിക്കുന്നവരാണിവർ. അവകാശപ്പെട്ട വേതനം പോലും ചോദിച്ചുവാങ്ങാൻ കഴിവില്ലാതെ തൊഴിലുടമകളുടെ ചൂഷണ ത്തിന് വിധേയമാകുന്ന അരക്ഷിതരാണി വർ. വൈദ്യുതി, പാചകവാതകം തുടങ്ങി യവ ഇവർക്ക് പ്രാപ്യമല്ല.

ഉണക്കിയ ചാണകവും, വിറകുമാണ് ഇവർ ഭക്ഷണം പാചകം ചെയ്യാൻ ഉപയോ

ബോക്സ് 4.1 അനുവും സുധയും

അനുവും സുധയും ഒരേ ദിവസം ജനിച്ചവരാണ്. അനുവിന്റെ അച്ഛനുമമ്മയും നിർമ്മാണത്തൊഴിലാളികളായിരുന്നു. സുധയുടെ അച്ഛൻ ഒരു ബിസിനസ്സുകാരനും അമ്മ ഒരു ഡിസൈനറും ആയിരുന്നു.

അനുവിന്റെ അമ്മ അവളെ പ്രസവിക്കുന്ന സമയം വരേയും തലയിൽ ഇഷ്ടികകൾ ചുമന്ന് കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. ഇതിനിടയിൽ അവൾ പണിയായുധപ്പുര (Tool Shed) യുടെ പിൻഭാഗത്ത് പോകുകയും ഒറ്റക്ക് തന്നെ തന്റെ കുഞ്ഞിന് ജന്മം നൽകുകയും ചെയ്തു.

അവൾ കഞ്ഞിനെ പാലൂട്ടി. ഒരു പഴയ സാരി കൊണ്ട് പുതപ്പിച്ചു. ചണച്ചാക്ക് കൊണ്ട് ഒരു തൊട്ടിൽ ഉണ്ടാക്കി. അനുവിനെ അതിൽ കിടത്തി ഒരു മരക്കൊമ്പിൽ തൂക്കിയിട്ടു. തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെടുമോ എന്ന ഭീതികൊണ്ട് അവൾ ധൃതിയിൽ തൊഴിൽ സ്ഥലത്തേക്ക് പോയി. അനു വൈകുന്നേരംവരെ ഉറങ്ങുമെന്ന് അവൾ കണക്ക് കൂട്ടി.

നഗരത്തിലെ ഏറ്റവും നല്ല ആശുപത്രികളിലൊന്നിലാണ് സുധ ജനിച്ചത്. ഡോക്ടർ മാർ അവളെ നല്ല രീതിയിൽ പരിശോധിച്ചിരുന്നു. അവളെ കുളിപ്പിക്കുകയും മൃദുവായ വസ്ത്രങ്ങളണിയിക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്മയുടെ തൊട്ടടുത്തുള്ള അഴികട്ടിലിൽ (Crib) അവളെ കിടത്തി. വിശക്കുമ്പോഴെല്ലാം അമ്മ അവളെ പാലൂട്ടി. അവളെ ആശ്ലേഷിച്ചു, ചുംബിച്ചു, അവൾക്ക് വേണ്ടി ഉറക്ക് പാട്ടുകൾ പാടി. അവളുടെ കുടുംബവും സുഹൃ ത്തുക്കളും അവളുടെ ജനനം ആഘോഷിച്ചു.

അനുവിന്റേയും സുധയുടേയും കുട്ടിക്കാലം വളരെ വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു.വളരെ ചെറു പ്രായത്തിൽ തന്നെ അനു അവളുടെ കാര്യങ്ങൾക്കെല്ലാം ശേഷിയുള്ളവളായി. വിശപ്പും അധസ്ഥിതാവസ്ഥയും എന്താണെന്നവൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. ചവറ്റുകൊട്ടയിൽ നിന്നും ഭക്ഷ ണം കണ്ടെത്താൻ അവൾ പഠിച്ചു. ശൈത്യകാലത്ത് ചൂട് നിലനിർത്തുന്നതെങ്ങനെയെന്നും മഴക്കാലത്ത് സംരക്ഷണം തേടുന്നതെങ്ങനെയെന്നും കല്ലുകൾ കൊണ്ടും ചുള്ളിക്കമ്പുകൾ കൊണ്ടും കമ്പി കഷ്ണങ്ങൾക്കൊണ്ടും കളിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നും അവൾ പഠിച്ചു. അ വളുടെ രക്ഷിതാക്കൾ കുടിയേറിയ തൊഴിലാളികളായതിനാലും നഗരങ്ങളിൽ നിന്നും നഗ രങ്ങളിലേക്ക് തൊഴിൽ തേടി പോകേണ്ടതിനാലും അനുവിന് വിദ്യാലയത്തിൽ പോകാൻ ക ഴിഞ്ഞില്ല.

അനുവിന് നൃത്തം വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു. എവിടെ ഒരു പാട്ട് കേട്ടാലും അതിനനു സരിച്ചവൾ നൃത്തം ചെയ്യുമായിരുന്നു. അവൾ വളരെ സുന്ദരിയായിരുന്നു. അവളുടെ ച ലനങ്ങൾ സുന്ദരവും ആകർഷകവുമായിരുന്നു. ഒരു വേദിയിൽ നൃത്തം ചെയ്യുകയെന്നത് അവളുടെ സ്വപ്നമായിരുന്നു. അവൾ ഒരു വലിയ നർത്തകിയാകുമായിരുന്നു. പക്ഷെ ത ന്റെ 12-ാമത്തെ വയസിൽ അവൾക്ക് ജോലിക്ക് പോകേണ്ടി വന്നു. അവൾക്ക് തന്റെ അ ച്ഛനമ്മമാരോടൊപ്പം ധനികർക്കുള്ള വീടുകൾ നിർമ്മിച്ച് (അവൾ ഒരിക്കലും അത്തരം വീ ടുകളിൽ താമസിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും) ജീവിത മാർഗ്ഗം കണ്ടെത്തേണ്ടി വന്നു.

സുധ നല്ല ഒരു പ്ലേസ്കൂളിൽ ചേർന്നു. അവിടെ നിന്നും വായിക്കുവാനും എഴുതുവാനും എണ്ണുവാനും അവൾ പഠിച്ചു. പ്ലാനറ്റോറിയത്തിലേക്കും മ്യൂസിയത്തിലേക്കും ദേശീയോദ്യാന ങ്ങളിലേക്കും അവൾ വിനോദയാത്രകൾ നടത്തി. അതിനുശേഷം വളരെ നല്ലൊരു വിദ്യാല യത്തിൽ ചേർന്നു. ചിത്രരചന അവൾക്ക് വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു. ഒരു പ്രസിദ്ധനായ ചിത്രകാ രനിൽ നിന്നും അവൾക്ക് സ്വകാര്യ പരിശീലനം ലഭിച്ചു. ഒരു ഡിസൈൻ സ്കൂളിൽ ചേരുക യും ഒരു പ്രശസ്ത ചിത്രകാരിയായി മാറുകയും ചെയ്തു.

ഗിക്കുന്നത്. ഇവരിൽ ഭൂരിഭാഗത്തിനും ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം പോലും ലഭ്യമല്ല. വരു മാനമുണ്ടാക്കുന്ന തൊഴിലവസരങ്ങളിലും വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും കുടുംബങ്ങളിൽ വിവിധ തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്നതിൽ പോലും കടുത്ത ലിംഗവിവേചനം ഇവർക്കിടയിൽ നിലനിൽക്കുന്നു. ഗർഭിണികളെ പരിചരി ക്കുന്ന കാര്യത്തിലും ആരോഗ്യമുള്ള കുഞ്ഞിന് ജന്മം കൊടുക്കുന്ന കാര്യത്തി ലുമെല്ലാം ദരിദ്രസ്ത്രീകൾ അവഗണി ക്കപ്പെടുന്നു.

വിദഗ്ധർ ദരിദ്രരെ തിരിച്ചറിയുന്നത് അവരുടെ തൊഴിലിന്റെയും ആസ്തികളുടെ

ചിത്രം 4.1 ഭൂരിഭാഗം കാർഷിക തൊഴിലാളികളും ദരിദ്രരാണ്

ഉടമസ്ഥതയുടേയും അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ ദരിദ്രർ ഭൂരിഭാഗവും ഭൂരഹിതരായ കർഷകത്തൊഴിലാളികളോ കുറഞ്ഞ നാമമാത്രഭൂമി കൈവശമുള്ള കർഷകരോ കർഷകകുടിയാൻമാരോ കാർഷികേതര തൊഴിലാളികളോ ആണ്.

നഗരപ്രദേശങ്ങളിലാകട്ടെ മെച്ചപ്പെട്ട ഉപജീവനത്തിനായി ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്നും കുടിയേറിയവരും കൂലിത്തൊഴിലാളികളും, റോഡരികിൽ കച്ചവടം ചെയ്യുന്ന സ്വയം തൊഴിൽ കണ്ടെത്തിയവരും മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരും ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു.

4.3 ദരിദ്രരെ എങ്ങനെ തിരിച്ചറിയാം (How are the poor people identified?)

ഇന്ത്യയിലെ ദാരിദ്ര്യം ഇല്ലാതാക്കുന്നതിന് ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള പ്രായോഗികവും കാര്യക്ഷമവുമായ തന്ത്രങ്ങൾ കണ്ടെത്തുകയും ദരിദ്രരെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുകയും വേണം. ഇത്തരം പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ആരാണ് ദരിദ്രർ എന്ന് കണ്ടെത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതിനായി ദാരിദ്ര്യംഅളക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു മാനദണ്ഡം വികസിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്.അതുപോലെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുള്ള ഘടകങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം തെരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്.

ചിത്രം 4.2 ധാരാളം കുടുംബങ്ങൾ ജീവിക്കുന്നത് പുൽമേഞ്ഞ കുടിലുകളിലാണ്.

സ്വാതന്ത്ര്യപൂർവ്വ ഭാരതത്തിൽ ദാരിദ്ര്യരേഖ എന്ന ആശയം ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവന്നത് ദാദാഭായ് നവറോജിയാണ്. ജയിൽപ്പുള്ളികളുടെ ആഹാരക്രമത്തിനുള്ള

എന്താണ് ദാരിദ്ര്യം (What is Povetry?)

ഷഹീൻ റാഫി ഖാൻ, ഡാമിയൻ കില്ലൻ എന്നീ പണ്ഡിതർ ദരിദ്രരുടെ അവസ്ഥയെ ഇങ്ങനെ സംഗ്രഹിക്കുന്നു. 'ദാരിദ്ര്യം എന്നത് വിശപ്പാണ്. ദാരിദ്ര്യം എന്നത് അസുഖം വന്നിട്ടും ഡോക്ടറെ കാണുവാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥയാണ്. ദാരിദ്ര്യം എന്നത് വിദ്യാലയത്തിൽ പോകുന്നതിനോ വായിക്കുന്നതിനോ കഴിവില്ലാതിരിക്കുന്നതാണ്. ദാരിദ്ര്യം എന്നത് തൊഴിലില്ലാതിരിക്കുന്നതാണ്. ദാരിദ്ര്യം എന്നത് ഭാവിയിൽ ഒരു നേരത്തെ ഭക്ഷണമെങ്കിലും ലഭിക്കുമോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ആശങ്കയാണ്. ദാരിദ്ര്യം എന്നത് ശുദ്ധജലം ലഭിക്കാത്തതിനാൽ ഒരു കുട്ടിക്ക് അസുഖം പിടിപെടുന്നതാണ്. ദാരിദ്ര്യം എന്നത് അധികാരമില്ലായ്മയും പ്രാതിനിധ്യവും സ്വാതന്ത്ര്യവുമില്ലായ്മയുമാണ്.' നിങ്ങൾ ഇതിനെക്കുറിച്ച് എന്തുപറയുന്നു?

മെനു അദ്ദേഹം തെരെഞ്ഞെടുക്കുകയും നിലവിലുള്ള വിലകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജയിൽ ജീവിത ചെലവ് സൂചിക തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്തു. തടവുകാർക്കിടയിൽ പ്രായപൂർത്തിയായവർ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. എന്നാൽ ജനസംഖ്യയിൽ മുതിർന്നവരും കുട്ടികളും ഉൾപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ അനുയോജ്യമായ ചില ക്രമീകരണങ്ങൾ നടത്തിയാണ് ജയിൽ ജീവിത ചെലവ് സൂചിക തയാറാക്കിയത്. ജനസംഖ്യയിൽ മൂന്നിലൊന്ന് ഭാഗം കുട്ടികളാണ്. ഇവരിൽ പകുതി പേർ കുറച്ചു മാത്രം ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവരും, ബാക്കി പകുതി പേർ മുതിർന്നവർ കഴിക്കുന്നതിന്റെ പകുതി മാത്രം ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവരുമാണ്.

അതായത്, (1/6) (ഇല്ല) + (1/6) (പകുതി) + 2/3 (മുഴുവൻ) = 1/12 +2/3 + 9/12 = 3/4 (മുഴുവൻ) ഈ മൂന്ന് വിഭാഗങ്ങളുടേയും ഉപഭോഗത്തിൻെറ ഭാരിത ശരാശരി (Weighted Average) ഉപയോഗിച്ചാണ് ദാരിദ്ര്യരേഖ കണക്കാക്കുന്നത്. ഇതിൻപ്രകാരം ജയിൽ ജീവിത ചെലവിന്റെ 3/4 ഭാഗത്തെയാണ് ശരാശരി ദാരിദ്ര്യരേഖയായി കണക്കാക്കിയത്.

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതത്തിൽ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം നിർണയിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം കണ്ടെത്തുന്നതിന് ധാരാളം ശ്രമങ്ങൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന് 1962ൽ ഇന്ത്യയുടെ ആസൂത്രണ കമ്മീഷൻ ഒരു പഠന ഗ്രൂപ്പ് രൂപീകരിച്ചു. 1979 ൽ "ടാസ്ക് ഫോഴ്സ് ഓൺ പ്രൊജക്ഷൻസ് ഓഫ് മിനിമം നീഡ്സ് ആന്റ് ഇഫക്ടീവ് കൺസംപ്ഷൻ ഡിമാൻറ്" എന്ന കർമ്മ സേന രൂപീകരിച്ചു. 1989 ലും 2005ലും ഇതേ ലക്ഷ്യം വെച്ച് വിദഗ്ധ ഗ്രൂപ്പ് രൂപീകരിച്ചു. ആസൂത്രണ കമ്മീഷനുപുറമെ പല സാമ്പത്തിക വിദഗ്ധരും ഇത്തരം സംവിധാനം വികസിപ്പിക്കുന്നതിന് ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ദാരിദ്ര്യത്തെ നിർവചിക്കുന്നതിനായി ജനങ്ങളെ ദരിദ്രർ, ദരിദ്രരല്ലാത്തവർ എന്നിങ്ങനെ രണ്ടായി തിരിക്കുന്നു. ദാരിദ്ര്യരേഖ ഈ രണ്ട് വിഭാഗത്തേയും വേർതിരിക്കുന്നു. ദരിദ്രർ പലതരത്തിലുണ്ട്. പരമ ദരിദ്രർ (Absolutely Poor), ആപേക്ഷിക ദരിദ്രർ (Relatively Poor), വളരെ ദരിദ്രർ (Very poor), ദരിദ്രർ (Poor). അതുപോലെ ദരിദ്രരല്ലാത്തവരും പല തരത്തിലുണ്ട്. മധ്യവർഗ്ഗം (Middle Class), ഉപരി മധ്യവർഗ്ഗം (Upper middle

ചാർട്ട് 4.1 ദാരിദ്ര്യ രേഖ

കേവല/ സമ്പൂർണ്ണ ദരിദ്രർ	വളരെ ദരിദ്രർ	ദരിദ്രർ	അത്ര ദരിദ്രർ അല്ലാത്തവർ	മദ്ധ്യ വർഗം	ഉപരി മദ്ധ്യ വർഗം	ധനികർ	വളരെ ധനികർ	കോടീശ്വരന്മാർ	ശത കോടീശ്വരന്മാർ
ദരിദ്രർ			ദരിദ്രരല്ലാത്തവർ						

class), ധനികർ (Rich), വളരെ ധനികർ (Very rich), അതീവ സമ്പന്നൻ (Absolutcly rich) എന്നിങ്ങനെ. കേവലദരിദ്രൻ മുതൽ പൂർണ ധനികൻ വരെയുള്ള വിഭാഗങ്ങളെ ഒരു തുടർച്ചയായി ദാരിദ്ര്യരേഖയുടെ സഹായത്താൽ വിശദീകരിക്കാം.

ദരിദ്രരെ തരംതിരിക്കൽ (Categorising Poverty): ദാരിദ്ര്യത്തെ വ്യത്യസ്ത രീതിയിൽ തരം തിരിക്കാം. ഇതിൽ ഒന്ന് **ദാരിദ്ര്യം വിട്ടുമാറാത്തവർ** (Chronic poor) എന്ന വിഭാഗമാണ്. നിത്യദരിദ്രരും (Always poor) സാധാരണ ദരിദ്രരും (Usually poor) കൂലിവേലക്കാരെ പോലെ ചിലപ്പോൾ അല്പം വരുമാനം ലഭിക്കുന്നവർ ചേർന്ന വിഭാഗമാണിത്. അടുത്തതായി ക്ഷണിക ദരിദ്രർ (Transient Poor) എന്ന വിഭാഗമാണ്. ഇടക്കൊക്കെ ദരിദ്രനല്ലാതാവുന്ന ഇടക്കാല ദരിദ്രരും (Churning poor) (ഉദാ: ചെറുകിട കർഷകരും കർഷകത്തൊഴിലാളികളും), മിക്ക സമയത്തും ദരിദ്രരല്ലാത്തവരും എന്നാൽ ചിലപ്പോൾ ദാരിദ്ര്യത്തിലാവുകയും ചെയ്യുന്ന വല്ലപ്പോഴും ദരിദ്രരും (Occasionally poor) ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പെടുന്നു. മൂന്നാമതായി ഒരിക്കലും ദരിദ്രരല്ലാത്തവർ (NeverPoor) അഥവാ ദാരിദ്ര്യമില്ലാത്തവർ (Non poor) എന്ന വിഭാഗമാണ്.

ദാരിദ്ര്യരേഖ (The Povetry Line)

ഇനി നമുക്ക് ദാരിദ്ര്യരേഖ നിർണ്ണയിക്കുന്നതെങ്ങനെ എന്ന് നോക്കാം. ദാരിദ്ര്യരേഖ നിശ്ചയിക്കുന്നതിന് ധാരാളം രീതികൾ നിലവിലുണ്ട്. ഒന്നാമത്തേത് ഒരാൾക്ക് തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ ലഭിക്കേണ്ട ഊർജ്ജത്തിന്റെ കലോറി മൂല്യത്തിനാവശ്യമായ ചെലവിന്റെ (ആളോഹരി ചെലവ്) അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ളതാണ്. അതായത്, ഗ്രാമങ്ങളിൽ 2400 കിലോകലോറിയും നഗരങ്ങളിൽ 2100 കിലോകലോറിയും ഊർജം വേണമെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു. ഇതിൻ പ്രകാരം 2009-10 വർഷം ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ ഒരാൾക്ക് പ്രസ്തുത കലോറി മൂല്യം ലഭിക്കുന്നതിന് 673 രൂപ

ചാർട്ട് 4.2 ദാരിദ്ര്യം വിട്ടുമാറാത്തവർ (Chronic poor), ക്ഷണിക ദരിദ്രർ (Transient poor), ദരിദ്ര രല്ലാത്തവർ (Non-poor)

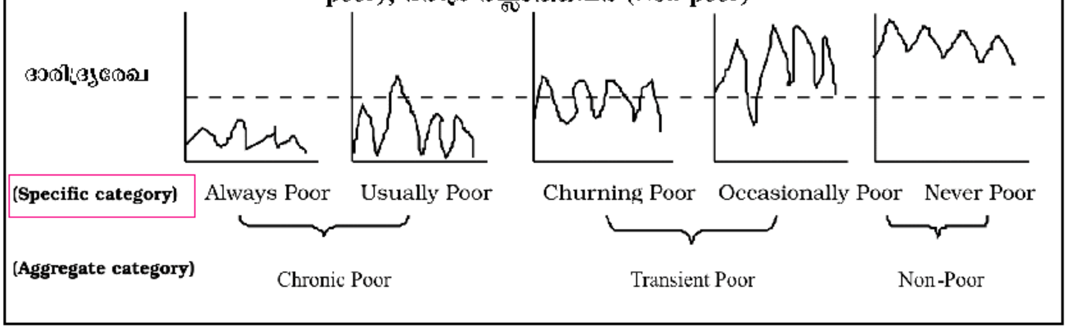

യും നഗരങ്ങളിൽ 860 രൂപയും ലഭിക്കണമായിരുന്നു.

ദരിദ്രരെ തിരിച്ചറിയാൻ കുടുംബങ്ങളുടെ വരുമാനത്തിന് പകരമായി മാസ ആളോഹരി ചെലവ് (Monthly Per Capita Expenditure- MPCE) ആണ് എടുക്കുന്നത്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തെ ദരിദ്രരെ തിരിച്ചറിയാൻ ഇത് മതിയായ ഒരു സംവിധാനമാണെന്ന് നിങ്ങൾ കരുതുന്നുണ്ടോ?

ഈ സംവിധാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ പോരായ്മ, ഇത് ദരിദ്രരെ വളരെ ദരിദ്രർ, മറ്റ് ദരിദ്രർ എന്നിങ്ങനെ തരം തിരിക്കുന്നതിന് പകരം, എല്ലാവരേയും ഒന്നായി കാണുന്നു എന്നതാണ്. (ചാർട്ട് 4.2 കാണുക) ഭക്ഷണത്തിനും തെരഞ്ഞെടുത്ത വളരെ കുറച്ച് സാധനങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ ചെലവ് മാത്രമാണ് ഈ രീതിയിൽ കണക്കിലെടുക്കുന്നത്. ഇതിനെ സാമ്പത്തിക വിദഗ്ധർ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. സർക്കാർ സഹായം നൽകേണ്ട ദരിദ്ര ജനവിഭാഗം ഏതെന്ന് തിരിച്ചറിയാൻ ഈ രീതി സഹായിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, സഹായം ഏറ്റവുമധികം ആവശ്യമുള്ളവരെ കണ്ടുപിടിക്കാൻ വളരെ പ്രയാസമാണ്.

വരുമാനം ആസ്തി എന്നിവക്ക് പുറമെ അടിസ്ഥാന വിദ്യാഭ്യാസ ലഭ്യത, ആരോഗ്യരക്ഷാ സൗകര്യങ്ങൾ, ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം, പൊതു ശുചിത്വം തുടങ്ങിയവയും ദാരിദ്ര്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇവ കൂടി കണക്കിലെടുത്താണ് ദാരിദ്ര്യരേഖ നിർണ്ണയിക്കേണ്ടത്. ദാരിദ്ര്യരേഖ നിർണയിക്കുന്ന നിലവിലെ സംവിധാനം, ദാരിദ്ര്യത്തെ ഉത്തേജിപ്പിക്കുകയും സ്ഥായിയാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന നിരക്ഷരത, അനാരോഗ്യം, വിഭവങ്ങളുടെ ലഭ്യതയില്ലായ്ക, രാഷ്ട്രീയവും രാഷ്ട്രീയേതരവുമായ സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലായ്ക തുടങ്ങിയ സാമൂഹ്യ ഘടകങ്ങളെ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതല്ല. ഇതിനായി ഒരാൾക്ക് ആരോഗ്യപരവും പോഷകസമൃദ്ധവും അവബോധം നൽകുന്നതും സാമൂഹ്യജീവനത്തിൽ പങ്കാളിയാകാൻ പ്രാപ്തമാക്കുന്ന വിവിധ സാധ്യതകൾ വികസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മനുഷ്യജീവിതത്തെ മെച്ചപ്പെടുത്തുക എന്നിവയായിരിക്കണം ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികളിലൂടെ ലക്ഷ്യം വെക്കേണ്ടത്. ഈ വീക്ഷണത്തിൽ, ഒരു **വ്യക്തിയുടെ നിരക്ഷരത, അനാരോഗ്യം, വിഭവങ്ങൾ ലഭ്യമല്ലായ്ക, രാഷ്ട്രീയവും അല്ലാത്തതുമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ അഭാവം തുടങ്ങിയ പ്രതിബന്ധങ്ങളെ നീക്കം ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനമാണ് വികസനം.**

ഉയർന്ന വളർച്ചാ നിരക്ക്, കാർഷികോൽപാദനത്തിലുള്ള വർദ്ധനവ്, ഗ്രാമങ്ങളിൽ തൊഴിലുകൾ സൃഷ്ടിക്കൽ, 1990 കളിലെ സാമ്പത്തിക പരിഷ്കരണ നടപടികൾ എന്നിവയുടെയെല്ലാം ഫലമായി ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞിട്ടുള്ളതായി സർക്കാർ അവകാശപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിലും സാമ്പത്തിക വിദഗ്ധർക്ക് ഈ വാദത്തിൽ സംശയമുണ്ട്. വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ച രീതി, തെരെഞ്ഞെടുത്ത ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ, ദാരിദ്ര്യരേഖ കണക്കാക്കുന്നതിനായി സ്വീകരിച്ച രീതിശാസ്ത്രം, ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം എന്നിവയിലെല്ലാം കൃത്രിമം കാണിക്കുന്നതിനാലാണ്, ഇന്ത്യയിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം ഇത്ര കുറഞ്ഞു കാണുന്നതിന് കാരണമെന്ന് അവർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു

ദാരിദ്ര്യം ഔദ്യോഗികമായി കണക്കാക്കുന്നതിന് ധാരാളം പരിമിതികൾ ഉള്ളതിനാൽ

വിദഗ്ധർ മറ്റ് രീതികൾ അവലംബിക്കുന്നുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി നൊബേൽ സമ്മാന ജേതാവ് അമർത്യാസെൻ, സെൻസൂചിക (Sen Index) തയ്യാറാക്കി. അതു പോലെ പോവർട്ടി ഗ്യാപ് ഇൻഡക്സ്, സ്ക്വയേർഡ് പോവർട്ടി ഗ്യാപ് തുടങ്ങിയവയുമുണ്ട്. ഇവയെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾ ഉയർന്ന ക്ലാസ്സുകളിൽ പഠിക്കും.

4.4 ഇന്ത്യയിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം

ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയുള്ളവരുടെ എണ്ണവും ജനസംഖ്യയും തമ്മിലുള്ള അനുപാതമാണ് തലയെണ്ണൽ അനുപാതം (Head Count Ratio)

ഇന്ത്യയിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണമെത്രയാണ്? അവർ എവിടെയാണ് താമസിക്കുന്നത്? കാലാകാലങ്ങളായി ദാരിദ്ര്യം കുറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ടോ? എന്നിവയെല്ലാം അറിയാൻ നിങ്ങൾക്കും താൽപര്യമില്ലേ? ഇങ്ങനെ ദരിദ്രജനങ്ങളുടെ എണ്ണം അനുപാതവും ശതമാനവും ഉപയോഗിച്ച് ഒരു താരതമ്യ വിശകലനം നടത്തുമ്പോൾ ജനങ്ങളുടെ ദാരിദ്ര്യത്തെക്കുറിച്ചും വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ദരിദ്രരുടെ വിതരണത്തെ കുറിച്ചും അറിവ് ലഭിക്കുന്നു.

ദാരിദ്ര്യം സംബന്ധിച്ച ഔദ്യോഗിക വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നത് ആസൂത്രണ കമ്മീഷൻ ആണ്. NSOS (നാഷണൽ സാമ്പിൾ സർവെ ഓർഗനൈസേഷൻ) ശേഖരിച്ച ഉപഭോഗച്ചെലവ് വിവരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഇത് കണക്കാക്കുന്നത്. 1973 – 2010 കാലഘട്ടത്തിൽ, ദരിദ്രരുടെ എണ്ണവും ഇന്ത്യൻ ജനസംഖ്യയിൽ അവരുടെ അനുപാതവുമാണ് ചാർട്ട് 4.3 കാണിക്കുന്നത്. 1973 –74ൽ 32 കോടിയിലധികം പേർ ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയായിരുന്നു. 2004–05 ആയപ്പോഴേക്കും ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം 30 കോടിയായി കുറഞ്ഞു. 1973–74–ൽ ജനസംഖ്യയുടെ 55 ശതമാനം പേരും ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയായിരുന്നു. 2009–10–ൽ ഇത് 30 ശതമാനമായി കുറഞ്ഞു. 1973–74–ൽ ഏകദേശം 80 ശതമാനം ദരിദ്രരും ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലായിരുന്നു. 2009–10 ആയപ്പോഴേക്കും ഇത് ഗണ്യമായി കുറഞ്ഞു. ചുരുക്കത്തിൽ നാലിൽ

പഠന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- ദരിദ്രരെ തിരിച്ചറിയുന്നതിന് വരുമാനത്തോടും ചെലവിനോടും ബന്ധപ്പെട്ട സൂചകങ്ങളെ കൂടാതെ ഭൂമി, പാർപ്പിടം, വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം, ശുചീകരണ സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവയെ കൂടി ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് 4.2, 4.3 പാഠഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കിയല്ലോ ചില വിവേചനപരമായ രീതികളെ കൂടി ഇവിടെ പരിഗണിക്കേണ്ടതുണ്ട്. മറ്റെല്ലാ സൂചികകളേയും ഉൾപ്പെടുത്തി കൊണ്ട് ഒരു ബദൽ ദാരിദ്ര്യരേഖ എങ്ങനെ നിർമ്മിക്കാം എന്ന് ചർച്ച ചെയ്യുക.
- ദാരിദ്ര്യരേഖയുടെ നൽകപ്പെട്ട നിർവചനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, നിങ്ങളുടെ പ്രദേശത്തുള്ള വീട്ടുവേലക്കാർ, അലക്കുകാർ പത്രവിതരണക്കാർ മുതലായവർ ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയാണോ അല്ലയോ എന്ന് പരിശോധിക്കുക.

ചാർട്ട് 4.3 ഇന്ത്യയിലെ ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ പ്രവണത 1973–2010

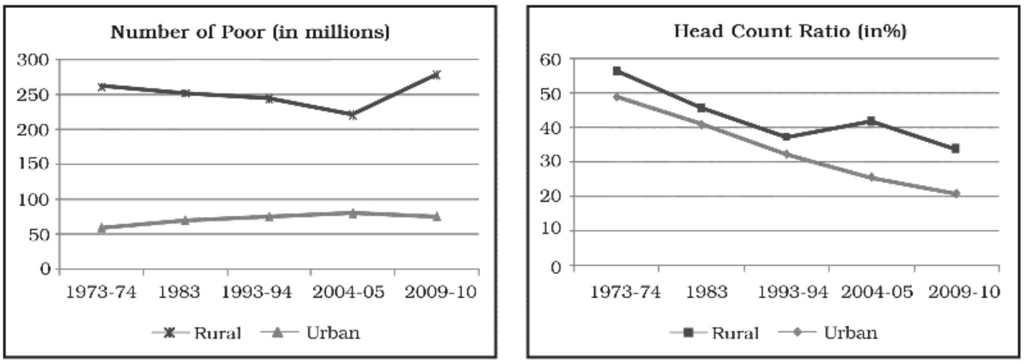

മൂന്ന് ഭാഗം ദരിദ്രരും ഗ്രാമങ്ങളിലാണ്. എന്തുകൊണ്ട് ഇതൊരു പ്രശ്നമായി വരുന്നില്ല?

1990 കളിൽ ഗ്രാമങ്ങളിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും നഗരങ്ങളിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം അത്രത്തോളം വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദരിദ്രരുടെ അനുപാതം ഗ്രാമ-നഗരങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞു വരുന്നുണ്ട്. ചാർട്ട് 4.3 പ്രകാരം 1973–2010 കാലയളവിൽ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണവും അനുപാതവും കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും ഈ രണ്ട് ഘടകങ്ങളിലും ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം കുറയുന്നതിന്റെ സ്വഭാവം തൃപ്തികരമല്ല. ദരിദ്രരുടെ അനുപാതം ദരിദ്രരുടെ എണ്ണത്തേക്കാൾ വളരെയധികം കുറഞ്ഞ നിരക്കിലാണ് കുറയുന്നത്. 1999–2000 കാലഘട്ടത്തിൽ ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതേസമയം അനുപാതത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഇവ സ്ഥിരമായി തന്നെ നിൽക്കുന്നു. അതുപോലെ 2004–10 കാലത്ത് ദാരിദ്ര്യാനുപാതം വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ പ്രവണതകൾ ചാർട്ട് 4.4 ൽ നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ അഞ്ച് സംസ്ഥാനങ്ങൾ ഉത്തർപ്രദേശ്, ബീഹാർ, മധ്യപ്രദേശ്, പശ്ചിമ ബംഗാൾ, ഒറീസ്സ എന്നിവയിലാണ് ഇന്ത്യയിലെ ദരിദ്രരുടെ 70 ശതമാനവും താമസിക്കുന്നത്. 1973–74 കാലത്ത് ഈ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ മിക്കതിലും ജനങ്ങളുടെ പകുതിയോളം പേരും ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴേയായിരുന്നു. ബീഹാർ എന്ന ഏക സംസ്ഥാനം 2009–10 ലും ഏറെക്കുറെ ഇതേ നിലയിൽ തന്നെയാണ്. ബീഹാറിൽ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി തട്ടിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ ഈ കുറവ് നാമമാത്രമാണ്. തമിഴ്നാടിനെ സംബന്ധിച്ച് പറയുമ്പോൾ 1973–2010 കാലഘട്ടത്തിൽ, ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയുള്ളവരുടെ എണ്ണം 55 ശതമാനത്തിൽ നിന്നും 17 ശതമാനമായി കുറച്ചു കൊണ്ടുവന്നു. ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ പശ്ചിമബംഗാൾ അവിടുത്തെ ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയുള്ളവരുടെ അനുപാതം 63 ശതമാനത്തിൽ നിന്നും 27 ശതമാനമായി കുറച്ചു.

ചാർട്ട് 4.4ചില വലിയ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയുള്ള ജനസംഖ്യ,19732010 (%.)

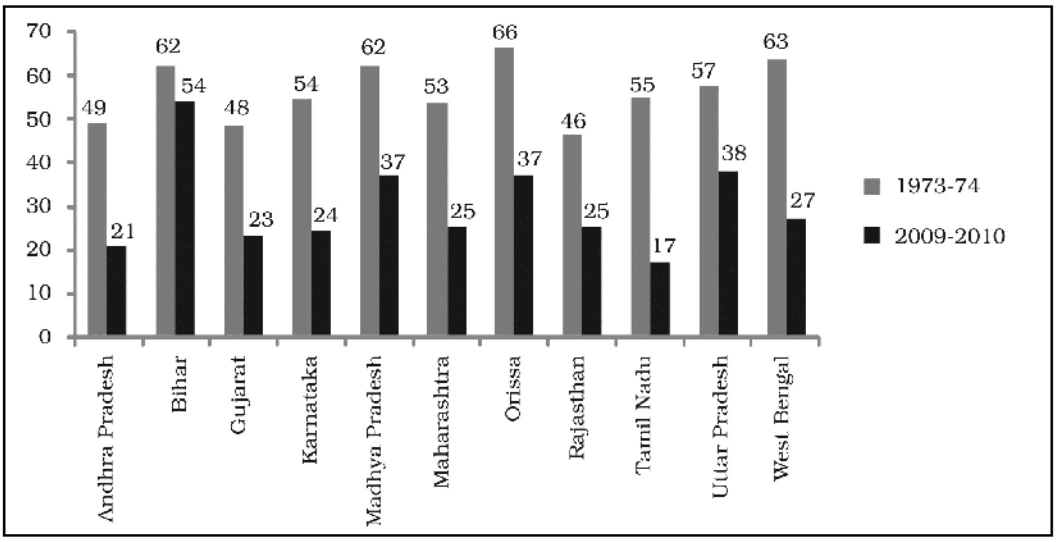

കുറിപ്പ്: *1973 വർഷത്തിൽ, ഉത്തർപ്രദേശിൽ ഇപ്പോഴത്തെ ഉത്തരാഖണ്ഡും, മധ്യപ്രദേശിൽ, ഛത്തീസ്ഗഢും, ബീഹാറിൽ ഝാർഖണ്ഡും ഉൾപ്പെടുന്നു.*

4.5 എന്താണ് ദാരിദ്ര്യത്തിന് കാരണം? (What causes Poverty)

ദരിദ്രരുടെ ജീവിതത്തെ സഹായിക്കുന്ന സ്ഥാപനപരവും സാമൂഹികവുമായ ഘടകങ്ങളുടെ അഭാവമാണ് ദാരിദ്ര്യത്തിന് കാരണം. ദരിദ്രർക്ക് ഗുണമേന്മയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ മെച്ചപ്പെട്ടവരുമാനം ലഭ്യമാക്കുന്ന വൈദഗ്ധ്യം സ്വായത്തമാക്കാനുള്ള സാഹചര്യം അവർക്കില്ല. അതുപോലെ മെച്ചപ്പെട്ട ആരോഗ്യ ചികിത്സാസൗകര്യങ്ങളും അവർക്കില്ല. ജാതിയുടേയും മതത്തിന്റേയും മറ്റ് വിവേചനപരമായ പ്രവൃത്തികളുടേയും ഇരകളാണ് ദരിദ്രർ. ഇവയുടെയെല്ലാം കാരണം (1) സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക രാഷ്ട്രീയ അസമത്വം, (2) സാമൂഹികമായ ഭ്രഷ്ട്, (3) തൊഴിലില്ലായ്മ, (4) കടക്കെണി, (5) സമ്പത്തിന്റെ അസന്തുലിതമായ വിതരണം തുടങ്ങിയവയാണ്. വ്യക്തി ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ ആകെതുക മാത്രമാണ് മൊത്തം ദാരിദ്ര്യം. താഴ്ന്ന മൂലധന സ്വരൂപണം. അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ അഭാവം, ചോദനത്തിന്റെ കുറവ്, ജനസംഖ്യാ സമ്മർദ്ദം, സാമൂഹിക സുരക്ഷ /ക്ഷേമ പദ്ധതികളുടെ അഭാവം തുടങ്ങിയ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലുടനീളമുള്ള പ്രശ്നങ്ങളും പൊതുവിൽ ദാരിദ്ര്യത്തിന് കാരണമാകുന്നു.

ഇന്ത്യയിലെ ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തെക്കുറിച്ച് ഒന്നാം അധ്യായത്തിൽ നാം പഠിച്ചു. ഇന്ത്യക്കാരുടെ ജീവിത നിലവാരത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണം ചെലുത്തിയ അന്തിമ ആഘാതത്തെക്കുറിച്ച് തർക്കം നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ജനങ്ങളുടെ ജീവിത നിലവാരത്തിലും ഇന്ത്യയുടെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലും എടുത്തുപറയത്തക്ക ഒരു പുറകോട്ടടി ഉണ്ടായി എന്നതിൽ സംശയമില്ല. ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണകാലത്ത് ഉയർന്ന തോതി

ലുള്ള അപവ്യവസായീകരണം (De-Industrialisation), നടന്നിട്ടുണ്ട്. ഇന്ത്യയിൽ പ്രാദേശികമായി ഉൽപാദിപ്പിച്ചിരുന്ന പരുത്തി വസ്ത്രത്തെ, ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ലങ്കാഷയറിൽ നിന്ന് ഇറക്കുമതി ചെയ്ത നിർമ്മിത പരുത്തി വസ്ത്രങ്ങൾ നിഷ്കാസനം ചെയ്തെന്ന് മാത്രമല്ല, കേവലം പരുത്തി നൂൽ കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്ന രാജ്യമാക്കി ഇന്ത്യ അധഃപതിക്കുന്നതിനും കാരണമായി.

ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണകാലം മുതൽ തന്നെ, 70 ശതമാനത്തിലധികം ഇന്ത്യക്കാർ കാർഷിക മേഖലയെ ആശ്രയിച്ചിരുന്നു എന്നതിനാൽ ഈ മേഖലയിലുണ്ടാകുന്ന ഏതൊരു പ്രയാസവും മറ്റെന്തിനേക്കാളും ഇന്ത്യക്കാരുടെ ജീവിതനിലവാരത്തെ പ്രതികൂലമായി ബാധിച്ചിരുന്നു. ഗ്രാമങ്ങളിൽ നികുതികൾ കുത്തനെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് പോലുള്ള നടപടികൾ, വ്യവസായികളേയും സ്വകാര്യ പണമിടപാട്കാരേയും വൻകിട ഭൂവുടമകളാക്കിമാറ്റി. ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണകാലത്ത്, ഇന്ത്യ വസ്തുക്കൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യാൻ തുടങ്ങുകയും, തൽഫലമായി 1875–1900 കാലയളവിൽ ഏകദേശം 26 ദശലക്ഷം പേർ ക്ഷാമം മൂലം മരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങൾ ബ്രിട്ടീഷ് കയറ്റുമതിക്കാവശ്യമായ ഒരു കമ്പോളം വളർത്തുക, ബ്രിട്ടന് ലഭിക്കാനുള്ള വായ്പാ അടവുകൾ ഇന്ത്യയിൽ നിന്ന് നേടിയെടുക്കുക, ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്വ സേനയിലേക്ക് ആളുകളെ ചേർക്കുക എന്നിവയായിരുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണം ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകളെ ദരിദ്രരാക്കി. നമ്മുടെ പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ കൊള്ളയടിച്ചു. നമ്മുടെ വ്യവസായശാലകൾ, ബ്രിട്ടീഷുകാർക്കാവശ്യമായ വസ്തുക്കൾ കുറഞ്ഞ വിലക്ക് ഉൽപാദിപ്പിക്കാനുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി മാറ്റി. നമ്മുടെ ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യപ്പെട്ടു. പട്ടിണിയും വിശപ്പും മൂലം ധാരാളം പേർ മരിച്ചു. ധാരാളം പ്രാദേശിക നേതാക്കളെ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടരാക്കിയതും കർഷകരുടെ മേൽ അങ്ങേയറ്റം ഉയർന്ന നികുതി ചുമത്തിയതും ബ്രിട്ടീഷ് കാർക്കെതിരെയുള്ള മറ്റ് അസംതൃപ്തികളുമെല്ലാം ചേർന്ന് 1857–58 ബ്രിട്ടീഷ് പട്ടാളത്തിലെ ഇന്ത്യൻ സൈനികർ (ശിപായികൾ) ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തിനെതിരെ ഒരു കലാപത്തിന് വഴിയൊരുക്കി.

ചിത്രം 4.4 താഴ്ന്ന നിലവാരത്തിലുള്ള സ്വയംതൊഴിൽ ദാരിദ്ര്യത്തെ നിലനിർത്തുന്നു.

ഇക്കാലത്തും ജനങ്ങളുടെ മുഖ്യ ഉപജീവനോപാധി കൃഷിയാണ്. അതു പോലെ ഗ്രാമീണരുടെ ഏ

റ്റവും പ്രാഥമിക ആസ്തി ഭൂമിയാണ്. ഇന്ന് ഭൗതിക ക്ഷേമത്തിന്റെ നിർണായക ഘടകം ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥതയാണ്. ഭൂമിയുള്ളവന് അവന്റെ ജീവിത സാഹചര്യം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് കൂടുതൽ അവസരങ്ങളുണ്ട്.

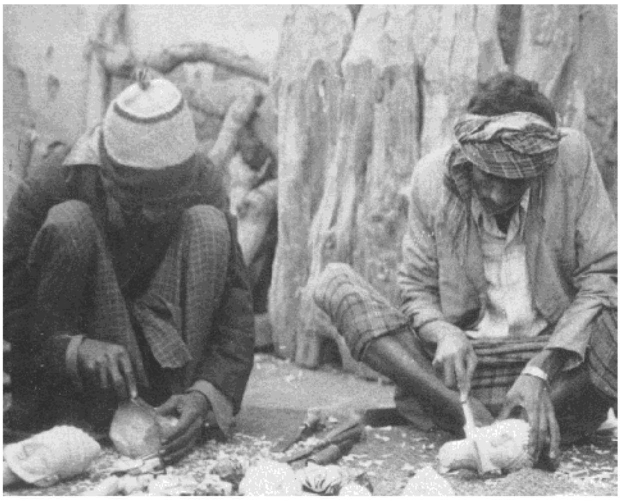

ചിത്രം 4.5 ഗുണമേൻമയുള്ള തൊഴിലവസരങ്ങൾ പാവങ്ങളുടെ ഒരു സ്വപ്നം മാത്രമാണ്.

വൻതോതിൽ ഭൂമി കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്നവരിൽ നിന്ന് അധികമുള്ള ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനും അത് മണ്ണിൽ പണിയെടുക്കുന്ന ഭൂരഹിതരായ കർഷകർക്ക് പുനർവിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള ശ്രമങ്ങൾ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചതുമുതൽ തന്നെ ആരംഭിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, ഇത് പരിമിതമായി മാത്രമേ വിജയിച്ചിട്ടുള്ളൂ. കാരണം ഭൂരഹിതർക്ക് ലഭിച്ച തുണ്ടുഭൂമി ലാഭകരമായി കൃഷി ചെയ്യുന്നതിന് പര്യാപ്തമായിരുന്നില്ല. അതുപോലെ പണവും മണ്ണിനെ ഉൽപാദനക്ഷമമാക്കുന്നതിനുള്ള വൈദഗ്ധ്യവും അവർക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. കൂടാതെ ഇന്ത്യയിലെ ഭൂരിഭാഗം സംസ്ഥാനങ്ങളിലും ഭൂമി പുനർവിതരണ നയങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ഇന്ത്യയിലെ ഗ്രാമീണ ദരിദ്രരിൽ ഭൂരിഭാഗവും ചെറുകിട കർഷകരായിരുന്നു. പൊതുവിൽ, അവർക്ക് ലഭിച്ച ഭൂമി ഫലഭൂയിഷ്ഠി കുറഞ്ഞതും മഴയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ച് കൃഷി ചെയ്യാവുന്നതുമായിരുന്നു. ഉപജീവന വിളകളേയും ചിലപ്പോൾ കന്നുകാലികളേയും ആശ്രയിച്ചാണ് അവരുടെ നിലനിൽപ്. ദ്രുതഗതിയിലുള്ള ജനസംഖ്യവർദ്ധനവും തൊഴിലിന് ബദൽ മാർഗ്ഗങ്ങളുടെ അഭാവവും കൃഷിഭൂമിയുടെ പ്രതിശീർഷലഭ്യത കുത്തനെ കുറയുന്നതിനും തദ്വാരാ കൃഷിഭൂമിയെ തുണ്ടു തുണ്ടുകളാക്കി മാറ്റുന്നതിനും ഇടയാക്കി. ഈ ചെറിയ കൃഷിയിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വരുമാനം കുടുംബങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾക്ക് മതിയാകുന്നില്ല.

കർഷക ആത്മഹത്യയെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ടാകുമല്ലോ. കാർഷികാവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയോ മറ്റ് ഗാർഹികാവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയോ വായ്പ എടുക്കുകയും, വരൾച്ചയുടേയോ മറ്റ് പ്രകൃതിക്ഷോഭങ്ങളുടേയോ ഫലമായി കൃഷി നശിക്കുകയും താൻ എടുത്ത വായ്പ തിരിച്ചടക്കാൻ സാധിക്കാതെ വരുകയും ചെയ്യുമ്പോഴാണ് കർഷകർ ആത്മഹത്യ ചെയ്യുന്നത് (ബോക്സ് 4.3 കാണുക).

ഗ്രാമ, നഗര സമ്പദ്വ്യവസ്ഥകളിൽ ഉയർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തൊഴിലവസരങ്ങൾ നേടിയെടുക്കുന്നതിൽ പട്ടികജാതിപട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗങ്ങൾക്ക് സാധിക്കുന്നില്ല. കാരണം, അതിനാവശ്യമായ അറിവും വൈദഗ്ധ്യവും അവർക്കില്ല.

നഗരദരിദ്രരിൽ സിംഹഭാഗവും തൊഴിലി

പഠന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- നിങ്ങളുടെ സമീപത്ത് അലക്കുകാരേയും ബാർബർമാരേയും നിങ്ങൾ കണ്ടിരിക്കും. അവരുമായി അല്പനേരം ചിലവഴിക്കുകയും സാംസാരിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുക. എന്തുകൊണ്ടാണ് അവർ ഈ പ്രവൃത്തി തെരെഞ്ഞെടുത്തത്? അവർ കുടുംബത്തോടൊപ്പം എവിടെ താമസിക്കുന്നു? ഒരു ദിവസം എത്ര പ്രാവശ്യം ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു? എന്തെങ്കിലും ഭൗതിക വസ്തുക്കൾ അവർക്ക് സ്വന്തമായുണ്ടോ? എന്തുകൊണ്ടാണ് വേറൊരു ജോലി സ്വീകരിക്കാത്തത്? തുടങ്ങിയ വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുക. ലഭിച്ച വിവരങ്ങൾ ക്ലാസ്സിൽ ചർച്ച ചെയ്യുക.
- ഗ്രാമങ്ങളിലെയും നഗരങ്ങളിലെയും ദരിദ്രരുടെ ധനികരുടെയും തൊഴിലുകളെക്കുറിച്ച് പട്ടികകൾ തയ്യാറാക്കുക. രണ്ടു പട്ടികകളും താരമ്യം ചെയ്യുന്നത് എന്തുകൊണ്ടാണ് ദരിദ്രർ, ധനികർ ചെയ്യുന്നതരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടാത്തത്. ക്ലാസിൽ ചർച്ച ചെയ്യുക.

പരുത്തി കർഷകരുടെ ദുരവസ്ഥ

ആഗോളവൽകരണത്തിന്റെ ആഘാതവും പ്രതീക്ഷിത വരുമാന സമ്പാദന അവസരങ്ങളുടെ അഭാവവും മൂലം, ഇന്ത്യയിലെ മെച്ചപ്പെട്ട സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ചെറുഭൂവുടമകളായ കർഷകരും കർഷക കുടുംബങ്ങളും നെയ്ത്തുകാരുമെല്ലാം ദാരിദ്ര്യത്തിലേക്ക് എത്തിപ്പെടുകയാണ്. സ്വന്തം ആസ്തികൾ വിൽക്കുന്നതിനോ കടം വാങ്ങുന്നതിനോ അല്ലെങ്കിൽ ഇതര തൊഴിലവസരങ്ങളിലൂടെ വരുമാനം കണ്ടെത്തുന്നതിനോ സാധിക്കുന്നിടത്ത് ഇതിന്റെ ആഘാതം താത്കാലികമായിരിക്കും. എന്നിരുന്നാലും വിൽക്കുന്നതിനുള്ള ആസ്തികൾ ലഭ്യമല്ലാതിരിക്കുകയോ വായ്പ ലഭിക്കുന്നതിന് മാർഗ്ഗമില്ലാതിരിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ ചൂഷണാത്മകമായ പലിശ നിരക്കിൽ മാത്രം വായ്പ ലഭിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ അവർ കടക്കെണിയിലാവുകയും തൽഫലമായി ദീർഘകാലത്തേക്ക് ഇതിൻെറ ആഘാതം പടർന്ന് പിടിച്ച് കുടുംബങ്ങളെ ദാരിദ്ര്യ രേഖക്ക് താഴേക്ക് തള്ളി വിടുകയും ചെയ്യും. ഈ പ്രതിസന്ധിയുടെ ഏറ്റവും മോശമായ രൂപമാണ് ആത്മഹത്യകൾ. ഇത്തരം ആത്മഹത്യകളുടെ എണ്ണം ആന്ധ്രാപ്രദേശിൽ 2005 ഡിസംബർ വരെ 3000ത്തിലെത്തുകയും ഉയർന്ന് കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മഹാരാഷ്ട്രയിൽ 2001 ന് ശേഷം ആയിരത്തിലേറെ കർഷകർ ആത്മഹത്യ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ചിത്രം 4.3 പരുത്തി കർഷകരുടെ ദുരവസ്ഥ

ലോകത്തിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ സ്ഥലത്ത് പരുത്തി കൃഷിചെയ്തിരുന്നത് ഇന്ത്യയിലാണ്. 2002 – 2003ൽ 8,300

ഹെക്ടർ. ഒരു ഹെക്ടറിലെ ശരാശരി ഉൽപാദനം 300 Kg എന്ന താഴ്ന്ന നിരക്കലായതിനാൽ ഉൽപാദനത്തിൽ ഇന്ത്യക്ക് മൂന്നാംസ്ഥാനം മാത്രമാണുള്ളത്. ഉയർന്ന ഉൽപാദനചെലവ്, താഴ്ന്നതും അസ്ഥിരവുമായ വിളവ്, ആഗോള വിലയിലുള്ളകുറവ്, യു.എസ്.എ.യും മറ്റ് രാജ്യങ്ങളും ഇളവുകൾ നൽകുന്നത് മൂലമുള്ള ആഗോള അമിതോൽപാദനം, ആഗോളവത്കരണത്തിന്റെ ഫലമായി സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ തുറന്നുകൊടുക്കൽ എന്നിവ കർഷകരുടെ, പ്രത്യേകിച്ചും ആന്ധ്രാപ്രദേശിലേയും മഹാരാഷ്ട്രയിലേയും പരുത്തി മേഖലകളിൽ, ദുരവസ്ഥക്കും ആത്മഹത്യക്കും കാരണമായി. ഈ അവസ്ഥ ഉയർന്ന വരുമാനം ലഭിക്കാത്തതിന്റേയോ ലാഭം ലഭിക്കാത്തതിന്റേയോ പ്രശ്നം മാത്രമല്ല. മറിച്ച്, കൃഷിയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചുകഴിയുന്ന ലക്ഷക്കണക്കിന്, ചെറുകിട നാമമാത്ര കർഷകരുടെ ഉപജീവനത്തിന്റേയും നിലനിൽപിന്റേയും പ്രശ്നം കൂടിയാണ്.

കർഷക ആത്മഹത്യക്ക് ധാരാളം കാരണങ്ങൾ വിദഗ്ദർ പറയുന്നുണ്ട്. (1) പരമ്പരാഗത കൃഷിയിൽ നിന്ന് അത്യുൽപാദന ശേഷിയുള്ള വാണിജ്യവിളകളുടെ കൃഷിയിലേക്കുള്ള മാറ്റം. ആവശ്യത്തിനുള്ള സാങ്കേതിക പിന്തുണാസംവിധാനത്തിന്റെ കുറവും അതോടൊപ്പം കൃഷി സങ്കേതങ്ങളെക്കുറിച്ച് അറിവ് നൽകൽ, കർഷകർ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പെട്ടെന്നുള്ള പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കൽ, അവശ്യ സമയത്തുള്ള ഉപദേശങ്ങൾ തുടങ്ങിയ കാർഷിക സേവനങ്ങളിൽ നിന്ന് സർക്കാരിന്റെ പിൻ വാങ്ങലും ഇതിന് കാരണമായി. (2) കഴിഞ്ഞകുറേവർഷങ്ങളായി കാർഷികമേഖലയിലെ പൊതുനിക്ഷേപത്തിന്റെ കുറവ്, (3) വൻകിട ആഗോളകമ്പനികൾ നൽകുന്ന വിത്തുകളുടെ മുളക്കായ്കയും സ്വകാര്യ കമ്പനികൾ നൽകുന്ന വ്യാജമായ വിത്തുകളും കീടനാശിനികളും, (4) വിളനാശം, കീടാണുബാധ, വരൾച്ച, (5) 36ശതമാനം മുതൽ 120 ശതമാനം വരെ പലിശ നിരക്കിൽ സ്വകാര്യ പണമിടപാടുകാരിൽ നിന്നുള്ള വായ്പ (6) വിലയിലും ലാഭത്തിലും കുറവു വരുന്ന രീതിയിൽ വളരെ വില കുറവിലുള്ള ഇറക്കുമതി, (7)വിളകൾക്കാവശ്യമായ ജലലഭ്യതയുടെ അഭാവം. വെള്ളം കിട്ടുന്ന കുഴൽ കിണർ നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി വളരെ ഉയർന്ന പലിശക്ക് വായ്പ എടുക്കുന്നതിന് കാരണമാകുന്നു ഇവയെല്ലാം.

ഉറവിടം: *Excerted from A K Mehta and Sourabh Ghosha assisted by Raitu Elwadhi, "Globalisation, Loss of Livelihoods and Entry into Povetry", Alternative Economic Survey, India* 2004-2005, Alternative Survey Group, *Daanish Books,Delhi 2005 and PSainath,The Swelling'Register of Deaths', The Hindu, 29, December 2005.*

നും ഉപജീവനത്തിനുമായി ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്ന് കുടിയേറിയവരാണ്. ഇവരെ എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളത്തക്ക രീതിയിൽ വ്യവസായവൽക്കരണ നടപടികൾ പുരോഗമിച്ചിട്ടില്ല. നഗരത്തിലെ ദരിദ്രരാകട്ടെ തൊഴിലില്ലാത്തവരോ വല്ലപ്പോഴും മാത്രം തൊഴിൽ ലഭിക്കുന്ന കൂലിവേലക്കാരോ ആണ്. സമൂഹത്തിലെ ഏറ്റവും അരക്ഷിത വിഭാഗവും ഇത്തരം കൂലിവേലക്കാരാണ്. അവർക്ക് തൊഴിൽ സുരക്ഷിതത്വമില്ല ആസ്തിയില്ല. പരിമിതമായ വൈദഗ്ധ്യവും വിരളമായ അവസരങ്ങളും മാത്രമേയുള്ളൂ. അതു പോലെ നിലനിൽക്കുന്നതിനാവശ്യമായ മിച്ചം അവർക്കില്ല.

ദാരിദ്ര്യം എന്നത് തൊഴിലിൻെറ സ്വഭാവവുമായി വളരെ ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നു. തൊഴിലില്ലായ്മയും അല്ലെങ്കിൽ അൽപ തൊഴിലും, ക്രമമില്ലാത്തതും വല്ലപ്പോഴും ലഭ്യമാകുന്ന തൊഴിലും എല്ലാ ഗ്രാമീണരേയും നഗരവാസികളേയും കടക്കെണിയിലേക്ക് തള്ളിവിടുകയും ദാരിദ്ര്യത്തെ ഊട്ടി ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ

പ്രധാന ഘടകങ്ങളിലൊന്ന് കടക്കെണി യാണ്. ആഡംബര വസ്തുക്കളുടെ വില യേക്കാൾ കൂടിയ നിരക്കിലുള്ള ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങളുടേയും മറ്റ് അവശ്യസാധനങ്ങളുടേയും വിലക്കയറ്റം താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാരുടെ ക്ലേശവും കഷ്ടപ്പാടുകളും കൂടുതൽ തീവ്രമാക്കുന്നു. വരുമാനത്തിലേയും സ്വത്തിലേയും അസന്തുലിതമായ വിതരണം ഇന്ത്യയിലെ ദാരിദ്ര്യം സ്ഥിരമായി നിൽക്കുന്നതിന് കാരണമാകുന്നു.

ഇവയെല്ലാം സമൂഹത്തിൽ രണ്ട് വിഭാഗങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു. ഉൽപാദനോപാധികളുടെ ഉടമസ്ഥരായ ഉയർന്ന വരുമാനക്കാരും അതിജീവനത്തിനായി സ്വന്തം അധ്വാനശേഷി മാത്രം കൈവശമുള്ളവരും. കാലാകാലങ്ങളിലായി ധനികനും ദരിദ്രനും തമ്മിലുള്ള അന്തരം വർദ്ധിച്ചുവരുന്നു. ഇന്ത്യയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ദാരിദ്ര്യമെന്നത് യുദ്ധകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിഹരിക്കേണ്ട ഒരു ബഹുമുഖ വെല്ലുവിളിയാണ്.

4.6 ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജനനയങ്ങളും പരിപാടികളും (Politics and Programmes towards Poverty Alleviation)

സർക്കാരിന്റെ വികസനതന്ത്രങ്ങളുടെ പ്രാഥമിക ലക്ഷ്യമായി ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയും പഞ്ചവത്സര പദ്ധതികളും ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്നത് സാമൂഹ്യനീതിയാണ്. ഒന്നാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി (1951–56) പ്രകാരം, 'ഇന്ന് സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ മാറ്റത്തിനുള്ള ആഹ്വാനമുയരുന്നതിന് കാരണം ദാരിദ്ര്യവും വരുമാനത്തിന്റേയും സ്വത്തിന്റേയും അവസരങ്ങളുടേയും അസമത്വം നിലനിൽക്കുന്നതാണ്'. രണ്ടാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി (1956–61) 'സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന്റെ ഗുണഫലങ്ങൾ, സമൂഹത്തിലെ, താരതമ്യേന ദുർബല ജനവിഭാഗങ്ങൾക്ക് കടുതൽ കൂടുതൽ പ്രയോജനപ്പെടുന്ന വിധത്തിലായിരിക്കണം' എന്നും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിലും അതിനായി സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച വിവിധ തന്ത്രങ്ങളിലും ഊന്നി ക്കൊണ്ടാണ് എല്ലാ നയരേഖകളും എന്ന് നമുക്ക് കാണാൻ കഴിയും.

ഒരു ത്രിതല സമീപനമാണ് (Three Dimensional Approach) ദാരിദ്ര്യ നിർമാർജ്ജനത്തിൽ സർക്കാർ സ്വീകരിക്കുന്നത്. ഒന്നാമതായി വളർച്ചോന്മുഖ സമീപനമാണ്, (Growth Oriented Approach). സാമ്പത്തിക വളർച്ചയുടെ, മൊത്തം ആഭ്യന്തരോൽപാദനത്തിലും ആളോഹരി വരുമാനത്തിലുമുള്ള ദ്രുതഗതിയിലുള്ള വർദ്ധനവിന്റെ ഫലങ്ങൾ സമൂഹത്തിൽ എല്ലാ മേഖലകളിലേക്കും എത്തുമെന്നും ദരിദ്ര ജനവിഭാഗങ്ങളിലേക്ക് അത് കിനിഞ്ഞ് ഇറങ്ങുമെന്നും (Trickle down), ഉള്ള പ്രതീക്ഷയിലാണ് ഈ സമീപനം സ്വീകരിച്ചത്. 1950 കളിലും 1960 കളുടെ തുടക്കത്തിലും ഇതായിരുന്നു ആസൂത്രണത്തിന്റെ പ്രധാന ഊന്നൽ. ദ്രുതഗതിയിലുള്ള വ്യവസായവത്കരണവും തെരഞ്ഞെടുത്ത ചില മേഖലയിലെ ഹരിതവിപ്ലവത്തിലൂടെയുള്ള കാർഷിക മാറ്റങ്ങളും അൽപവികസിത മേഖലകൾക്കും അവികസിത പ്രദേശങ്ങൾക്കും ഗുണകരമാകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ചു. കാർഷിക, വ്യാവസായിക രംഗത്തുണ്ടായ മാറ്റങ്ങളും സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലാകെ സംഭവിച്ച മാറ്റങ്ങളും അത്ര മതിപ്പുളവാക്കുന്നതായിരുന്നില്ലെന്ന് 2,3, അധ്യായങ്ങളിൽ നിങ്ങൾ പഠിച്ചല്ലോ. ജനസംഖ്യാവളർച്ച പ്രതിശീർഷവരുമാന വളർച്ചയെ പുറകോട്ട് വലിച്ചു. ഉള്ളവനും ഇല്ലാത്തവനും തമ്മിലുള്ള അന്തരം വർദ്ധിച്ചു വന്നു. പ്രാദേശിക അന്തരവും വൻകിട ചെ

റുകിട കർഷകർ തമ്മിലുള്ള അന്തരവും വർദ്ധിക്കാൻ ഹരിതവിപ്ലവം കാരണമായി. ഭൂമി പുനർവിതരണം ചെയ്യാൻ വിസമ്മതിക്കുകയും അത് നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയാതിരിക്കുകയും ചെയ്തു. സാമ്പത്തിക വിദഗ്ധരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ സാമ്പത്തികവളർച്ചയുടെ ഗുണം ദരിദ്രരിലേക്ക് ഒട്ടും കിനിഞ്ഞിറങ്ങിയില്ല എന്നാണ്.

ദരിദ്രരുടെ ക്ഷേമത്തിനായി ഇതര മാർഗ്ഗങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുമ്പോൾ അധിക ആസ്തി നിർമ്മാണത്തിലൂടെ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കേണ്ടതിന്റെയും അതുവഴി പ്രത്യേകമായി ദരിദ്രർക്ക് വരുമാനവും തൊഴിലവസരങ്ങളും വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെയും ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കാൻ തുടങ്ങി. സവിശേഷമായ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പരിപാടികളിലൂടെ മാത്രമേ ഇത് നേടാനാകൂ. രണ്ടാമത്തെ സമീപനം, മൂന്നാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി (1961–66) യിൽ ആരംഭിക്കുകയും ക്രമേണ വികസിക്കുകയും ചെയ്ത സ്വയം തൊഴിൽ, വേതന തൊഴിൽ പദ്ധതികളുണ്ട്. ഇവയിൽ എടുത്തുപറയേണ്ട ആദ്യ പദ്ധതിയാണ് 1970-ൽ നടപ്പിലാക്കിയ തൊഴിലിന് കൂലി ഭക്ഷണം പരിപാടി (Food for Work Programme).

പഞ്ചവത്സര പദ്ധതികളുടെ പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഭൂരിഭാഗം ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികളും നടപ്പിലാക്കിയത്. സ്വയം തൊഴിൽ പദ്ധതികളും, വേതന തൊഴിൽ പദ്ധതികളും വ്യാപിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ദാരിദ്ര്യത്തെ നേരിടുന്നതിനുള്ള പ്രധാന മാർഗ്ഗമായി പരിഗണിച്ചത്. സ്വയംതൊഴിൽ പദ്ധതികൾക്കുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളാണ് ഗ്രാമീണതൊഴി

ചിത്രം 4.6 തൊഴിലിന് കൂലി ഭക്ഷണം പരിപാടി (Food For work Programme)

ലുൽപാദന പരിപാടി (Rural Employment Generation Programme REGP), പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ തൊഴിൽദാന പദ്ധതി (Prime Minister's Rozgar Yojana PMRY), സ്വർണജയന്തി നാഗരിക തൊഴിൽദാന പദ്ധതി Swarna Jayanthy Shahari Rozgar Yojana (SJSRY) എന്നിവ.

ഗ്രാമീണ തൊഴിലുൽപാദന പരിപാടി: നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ സ്വയം തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായുള്ള പദ്ധതിയാണിത്. ഖാദിക്കും ഗ്രാമീണ വ്യവസായങ്ങൾക്കുമായുള്ള കമ്മീഷൻ (Khadi and Village Industries Commission) ആണ് ഇത് നടപ്പിലാക്കുന്നത്. ചെറിയ വ്യവസായങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതിന് ബാങ്കുകൾ മുഖേന വായ്പ നൽകുന്ന പദ്ധതിയാണിത്.

പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ തൊഴിൽദാന പദ്ധതി: ഗ്രാമങ്ങളിലേയും നഗരങ്ങളിലേയും താഴ്ന്ന വരുമാനമുള്ള കുടുംബങ്ങളിലെ അഭ്യസ്തവിദ്യരായ തൊഴിലില്ലാത്ത യുവാക്കൾക്ക് ഏത് തരം സംരംഭങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതിനും സാമ്പത്തികസഹായം നൽകുന്ന പദ്ധതിയാണിത്.

സ്വർണജയന്തി നാഗരിക തൊഴിൽദാന പദ്ധതി: നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ സ്വയം തൊഴിലും വേതന തൊഴിലും സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള പദ്ധതിയാണ് ഇത്.

ആദ്യകാലത്ത് സ്വയം തൊഴിൽ പദ്ധതികളിൽ നിന്നുള്ള സഹായധനം വ്യക്തികൾക്ക്/കുടുംബങ്ങൾക്ക് നൽകുകയാണ് ചെയ്തിരുന്നത്. 1990 മുതൽ ഈ രീതിക്ക് മാറ്റം വന്നു. ഇപ്പോൾ ഈ പദ്ധതികളിൽ നിന്ന് സാമ്പത്തിക സഹായം ലഭിക്കുന്നതിന് ആദ്യം സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ (Self Help Groups) രൂപീകരിക്കണം. അവരെ ചെറിയ സംഖ്യ സമാഹരിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുകയാണ് ആദ്യം ചെയ്യുന്നത്. ഈ പണം അവർക്കിടയിൽ തന്നെ ചെറിയ വായ്പകൾ നൽകാനായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. ശേഷം സർക്കാർ ബാങ്കുകൾ മുഖേന ഈ സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾക്ക് ഭാഗികമായി സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നു. അവരാണ് സ്വയം തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നതിന് ആർക്ക് വായ്പ കൊടുക്കണമെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നത്. സ്വർണജയന്തി ഗ്രാമറോസ്ഗാർ യോജന (SGSY) ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു പദ്ധതിയാണ്. ഇപ്പോൾ ഈ പദ്ധതി പുനഃസംഘടിപ്പിച്ച് ദേശീയ ഗ്രാമീണ ഉപജീവന മിഷൻ എന്നറിയപ്പെടുന്നു.

ഗ്രാമങ്ങളിലെ ദരിദ്രരായ, അവിദഗ്ധ ജനങ്ങൾക്ക് വേതന തൊഴിൽ നൽകുന്നതിന് പലതരം പദ്ധതികൾ നിലവിലുണ്ട്. ഇവയിൽ ചിലതാണ് ദേശീയ തൊഴിലിന് കൂലി ഭക്ഷണം പരിപാടി (National Food For Work Programme), സമ്പൂർണ ഗ്രാമീണ സ്വയംതൊഴിൽ പദ്ധതി (Sampoorna Grameen Swarozgar Yojana SGRY) എന്നിവ. പ്രത്യേക വൈദഗ്ധ്യം ആവശ്യമില്ലാത്ത തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ തയ്യാറുള്ള കുടുംബത്തിലെ പ്രായപൂർത്തിയായ ഒരംഗത്തിന് വർഷത്തിൽ 100 തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ ഉറപ്പു നൽകുന്ന ഒരു നിയമം 2005 ആഗസ്റ്റ് മാസത്തിൽ പാർലമെന്റ് പാസാക്കുകയുണ്ടായി. മഹാത്മാ ഗാന്ധി ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പു നിയമം (Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act MGNREGA) എന്നാണ് ഇത് അറിയപ്പെടുന്നത്. ഈ നിയമപ്രകാരം നിലവിലുള്ള മിനിമം കൂലി നിരക്കിൽ തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ തയ്യാറുള്ളവർക്ക് ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ

തൊഴിലെടുക്കാവുന്നതാണ്. ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം 2012-13 ൽ 4.4 കോടി കുടുംബങ്ങൾക്ക് തൊഴിൽ നൽകി.

ദാരിദ്ര്യത്തെ നേരിടുവാനുള്ള മൂന്നാമത്തെ സമീപനം ദരിദ്ര ജനവിഭാഗങ്ങൾക്ക് ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ ചെലവിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുക എന്നതാണ്. സബ്സിഡി നിരക്കിലുള്ള ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം, ജലവിതരണം, ശുചിത്വ സൗകര്യങ്ങൾ മുതലായ സാമൂഹ്യ ഉപഭോഗ ആവശ്യങ്ങൾ പൊതു ചെലവിൽ നൽകിക്കൊണ്ട് ജനങ്ങളുടെ ജീവിത നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്താവുന്ന പദ്ധതികൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നതിൽ ലോകത്തിൽ തന്നെ മുൻപന്തിയിലുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് ഇന്ത്യ. ഈ രീതിയിൽ നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതികൾ ദരിദ്രരുടെ ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനും തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസ സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുമുള്ളവയാണ്. അഞ്ചാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി മുതൽക്ക് ഈ സമീപനം കാണാവുന്നതാണ്. 'തൊഴിലവസരങ്ങൾ വികസിച്ചിട്ടും ദരിദ്രർക്ക് അത്യാവശ്യ സാധന സേവനങ്ങൾ സ്വയം വാങ്ങിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അതിനാൽ അവശ്യ ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം പോഷകാഹാരം, കുടിവെള്ളം, പാർപ്പിടം, വാർത്താവിനിമയ സൗകര്യങ്ങൾ, വൈദ്യുതി തുടങ്ങിയ സാമൂഹ്യ ഉപഭോഗങ്ങളും നിക്ഷേപങ്ങളും ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ അളവിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. 'ദരിദ്രരുടെ ഭക്ഷണപോഷകാഹാര അവസര മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള മൂന്ന് ബൃഹത്തായ പദ്ധതികളാണ് പൊതു വിതരണ സമ്പ്രദായം (Public Distribution System PDS), സംയോജിത ശിശു വികസന പരിപാടി (Integrated Child Development Scheme ICDS), ഉച്ചഭക്ഷണ പരിപാടി (Midday Meals Scheme MMS) എന്നിവ. പ്രധാനമന്ത്രി ഗ്രാമീണ റോഡ് പദ്ധതി (Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana), പ്രധാനമന്ത്രി ഗ്രാമോദയ യോജന (Pradhan Mantri Gramodaya Yojana), വാത്മീകി അംബേദ്കർ പാർപ്പിട പദ്ധതി (Valmiki Ambedkar Awas Yojana) എന്നിവയും ഇതേ ലക്ഷ്യത്തോടെയുള്ള പരിപാടികളാണ്. ചുരുക്കത്തിൽ ഇന്ത്യ ഇക്കാര്യങ്ങളിലെല്ലാം തൃപ്തികരമായ പുരോഗതി കൈവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സമൂഹത്തിലെ പിന്നോക്കമുള്ള പ്രത്യേക വിഭാഗങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ അനേകം സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നുണ്ട്. കേന്ദ്ര സർക്കാർ നടപ്പാക്കിയ ഇത്തരം പദ്ധതികളിൽ ഒന്നാണ് ദേശീയ സാമൂഹ്യ സഹായ പദ്ധതി (National Social Assistance Programme). ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം നിരാലംബരായ മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്ക് സഹായമായി പെൻഷൻ നൽകുന്നു. ദാരിദ്ര്യം അനുഭവിക്കുന്ന വിധവകളും അഗതികളായ സ്ത്രീകളും ഈ പദ്ധതിയുടെ പരിധിയിൽ വരുന്നു. ദരിദ്രർക്ക് ആരോഗ്യ ഇൻഷുറൻസ് നൽകുന്ന ഒരു പദ്ധതിയും സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

പഠന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- തീരപ്രദേശങ്ങളിലും മരുഭൂമികളിലും മലമ്പ്രദേശങ്ങളിലെ ഗോത്രമേഖലകളിലും ജോലിക്ക് കൂലി ഭക്ഷണ പദ്ധതി, സ്വയംതൊഴിൽ പദ്ധതി, എന്നിവക്ക് അനുയോജ്യമായ ഏതെങ്കിലും മൂന്ന് തൊഴിലവസരങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചർച്ചചെയ്യുകയും ആശയം പട്ടികപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക.
- നിരവധി നയരേഖകൾ, പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി രേഖകൾ സാമ്പത്തിക സർവ്വെകൾ മുതലായവ ആസൂത്രണ കമ്മീഷന്റെ വെബ്സൈറ്റിൽ (www.planningcommission.nic.in) ലഭ്യമാണ്. ഇവയിൽ ചിലത് നിങ്ങളുടെ സ്കൂളുകളിലും വായനശാലകളിലും ഉണ്ടാകും. ഈ രേഖകളിൽ സർക്കാർ നടത്തിയ ശ്രമങ്ങളും അവയുടെ വിലയിരുത്തലുകളും ലഭ്യമാണ്. അവയിൽ ചിലത് പരിശോധിക്കുക. ക്ലാസ്സിൽ ചർച്ച ചെയ്യുക.
- നിങ്ങളുടെ പ്രദേശത്തോ പരിസരങ്ങളിലോ റോഡ് നിർമ്മാണം, ആശുപത്രികൾക്കും വിദ്യാലയങ്ങൾക്കുമുള്ള കെട്ടിടങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടാകും. ഇത്തരം സ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുക. അവിടെയുള്ള തൊഴിലിൻെറ സ്വഭാവം, തൊഴിലെടുക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം, തൊഴിലാളികൾക്ക് കൊടുക്കുന്ന വേതനം തുടങ്ങിയവ കണ്ടെത്തി രണ്ടോ മൂന്നോ പേജുകളുള്ള റിപ്പോർട്ട് തയാറാക്കുക
- വികസന പ്രവർത്തികളുടെ (ഉദാ: NREGS) റിപ്പോർട്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിനോട് ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാർ നയരേഖയെ വിമർശനാത്മകമായി വിലയിരുത്തുക.

4.7 ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പരിപാടികൾ – ഒരു വിമർശനാത്മക വിലയിരുത്തൽ (Poverty Alleviation Programmes - A Critical Assessment)

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരകാലം മുതൽ തന്നെ ദാരിദ്ര്യ നിർമാർജ്ജനത്തിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു. ഇന്ന് പല സംസ്ഥാനങ്ങളിലേയും കേവല ദരിദ്രരുടെ ശതമാനം ദേശീയ ശരാശരിയേക്കാൾ വളരെ താഴ്ന്നതാണ്. ദാരിദ്ര്യം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിന് വിവിധ തരം പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കിയെങ്കിലും, വിശപ്പ്, പോഷകാഹാരക്കുറവ്, നിരക്ഷരത, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ അപര്യാപ്തത തുടങ്ങിയവ ഇന്ത്യയുടെ പല ഭാഗങ്ങളിലും സാധാരണമായി തന്നെ തുടരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ആറര പതിറ്റാണ്ടുകളായി പുരോഗമനോന്മുഖമായ ധാരാളം ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കിയെങ്കിലും മൗലികമായ ഒരു പരിവർത്തനവും അതിനുണ്ടായിട്ടില്ല. പല പദ്ധതികളുടെയും പുനർനാമകരണവും, സംയോജനവും, ചെറിയ മാറ്റം വരുത്തലുകളും മാത്രമാണ് നടക്കുന്നത്. അവശ്യ വിഭാഗങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങളുടെ ലഭ്യതയിലോ ഉൽപാദന പ്രക്രിയയുടേയും ആസ്തികളുടേയും ഉടമസ്ഥതയിലോ കാര്യ

ബോക്സ് 4.4 രാമദാസ കൊർവ്വയുടെ എങ്ങുമെത്താത്ത റോഡ്

സർക്കാരിന് 17.44 ലക്ഷം രൂപ മൂല്യമുള്ള ഒരാളാണ് താൻ എന്നറിഞ്ഞതിൽ, രാജ്കേത ഗ്രാമത്തിലെ രാമദാസ് കൊർവ്വക്ക് വലിയ സന്തോഷമൊന്നും തോന്നിയില്ല. 1993 ന്റെ അവസാനം പട്ടികവർഗ്ഗ വികസനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി 17.44 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിച്ച് രാജ്കേത ഗ്രാമത്തിലേക്ക് 3 കി.മീ ദൈർഘ്യമുള്ള ഒരു റോഡ് നിർമ്മിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു.

ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും ദരിദ്രമായ ജില്ലകളിൽ ഒന്നാണ്, 55 ശതമാനത്തിലധികം പേരും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരായ സർഗുജ (Surguja). ഇവരിൽ തന്നെ ഏറ്റവും താഴെ തട്ടിലുള്ള 5 ശതമാനം പേർ പഹാദി (Pahadi) അല്ലെങ്കിൽ ഹിൽ കൊർവ്വകൾ (Hill Korwas) എന്ന വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ ഒട്ടും പരിഷ്കൃതരല്ലാത്ത വിഭാഗമാണിത്. അവരുടെ ഉന്നമനത്തിനായി ധാരാളം പണം ചെലവഴിച്ച് പലയിനം പദ്ധതികളും നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. പഹാദി കൊർവ്വ പദ്ധതി (Pahadi Korwa Project) എന്ന കേന്ദ്ര പദ്ധതിക്ക് മാത്രം 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ 42 കോടി രൂപ ചെലവഴിച്ചു.

ഏകദേശം 15,000 പഹാദി കൊർവ്വകൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ട്. ഇവരിൽ ഭൂരിഭാഗവും സർഗുജ ജില്ലയിലുമാണ്. എന്തൊക്കെയായിരുന്നാലും ചില രാഷ്ട്രീയ കാരണങ്ങളാൽ പദ്ധതികളുടേയെല്ലാം അടിസ്ഥാനം റായ്ഗഡ് ജില്ലയായിരുന്നു. രാജ്കേതയിലെ പഹാദി കൊർവ്വ റോഡ് നിർമ്മിക്കുന്നതിന് ഒരു തടസ്സമുണ്ടായിരുന്നു. രാമദാസിന്റെ കുടുംബം ഒഴികെ മറ്റു പഹാദികൾ ആരും തന്നെ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഒരു സർക്കാരിതര സംഘടന (NGO) പ്രവർത്തകൻ പറയുന്നു. 'പഹാദി കൊർവ്വകൾക്ക് അല്പം പോലും ഗുണകരമാവുന്നില്ലെങ്കിലും അവർക്ക് ഉപകാരമില്ലെങ്കിലും അത് പ്രശ്നമല്ല. ഒരു നീന്തൽ കുളമോ ബംഗ്ലാവോ ആയിരുന്നാലും നിങ്ങൾ അത് പട്ടികവർഗ്ഗ വികസനത്തിനെന്ന പേരിൽ നടപ്പിലാക്കണം' രാമദാസിന്റെ മകനായ രാമവതാർ കൊർവ്വ പറഞ്ഞു, 'രാജ്കേത വില്ലേജിൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ പഹാദികൊർവ്വകൾ താമസിക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന് പോലും പരിശോധിക്കാൻ ആരും തയ്യാറായിട്ടില്ല. കൂടാതെ അവിടെ മുൻപ് തന്നെ ഒരു താത്കാലിക മൺപാത (Kutcha Road) ഉണ്ടായിരുന്നെന്നും ആരും പറയുന്നില്ല. അവർ അല്പം ചുവന്ന മണ്ണ് കൊണ്ടുവന്നു പരത്തി. ഇന്നും, 17..44 ലക്ഷംരൂപ ചെലവഴിച്ചിട്ടും അത് ഒരു സാധാരണ റോഡ് ആയിട്ടില്ല.

രാമദാസിന്റെ ആവശ്യം ഹൃദയസ്പർശിയും ലളിതവുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പറയുന്നു. 'എനിക്ക് വേണ്ടത് അല്പം വെള്ളം മാത്രമാണ്. വെള്ളമില്ലാതെ ഞങ്ങൾ എങ്ങിനെ കൃഷി ചെയ്യും" ആവർത്തിച്ചുള്ള ചോദ്യത്തിന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ' റോഡ് നിർമാണത്തിനായി 17.44 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിച്ചതിന് പകരം കുറച്ച് ആയിരങ്ങൾ മാത്രം ചെലവു വരുന്ന എന്റെ കിണർ നല്ലതാക്കി തരാമായിരുന്നില്ലേ? കൃഷി ഭൂമിയിലും ചില ക്രമീകരണങ്ങൾ ആവശ്യമായിരുന്നു. അവർ അല്പം വെള്ളം തന്നുകൊണ്ട് തുടങ്ങട്ടെ.'

രാമദാസിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം അവഗണിക്കപ്പെട്ടു. അവർക്ക് വേണ്ടിയിരുന്നത്, 'പദ്ധതി ലക്ഷ്യങ്ങൾ പൂർത്തീകരിക്കുകയായിരുന്നു.' ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അവരെ പരിഹസിച്ചു കൊണ്ട് പറഞ്ഞു. 'ആ പണം ഒരു ബാങ്കിൽ സ്ഥിര നിക്ഷേപം നടത്തിയിരുന്നെങ്കിൽ അവർ പണിയൊന്നും എടുക്കുമായിരുന്നില്ല. അതിന്റെ പലിശ കൊണ്ട് മാത്രം എല്ലാ പഹാദി കുടുംബങ്ങൾക്കും സർഗുജ നിലവാരത്തിൽ കഴിയാമായിരുന്നു.'

രാമദാസിനോട് നിങ്ങൾക്ക് എന്താണാവശ്യമെന്നോ നിങ്ങളുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ എന്താണെന്നോ ആരും അന്വേഷിച്ചില്ല. പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരവും കണ്ടില്ല. പകരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ 17.44 ലക്ഷം മുടക്കി ഉപയോഗമില്ലാത്ത ഒരു റോഡ് നിർമ്മിച്ചു. 2 കി.മീ മാത്രം പണിത, എങ്ങുമെത്താത്ത ആ റോഡിലൂടെ യാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. 'ഞങ്ങളുടെ ജലക്ഷാമത്തിന് എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാൻ സാധിക്കുമോ സർ'

ഉറവിടം: *Excerpted from P Sainath, 1996, Everybody Loves a Good Drought, Stories from India's Poorest Districts, Penguin Books, New Delhi.*

മായ മാറ്റങ്ങളൊന്നും തന്നെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. നമ്മുടെ പദ്ധതികളുടെ വിജയകരമായ നടത്തിപ്പിന് തടസ്സമായി നിൽക്കുന്ന മൂന്ന് പ്രധാന കാരണങ്ങളാണ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്നത്. ഭൂമിയുടേയും സ്വത്തിന്റേയും അസന്തുലിതമായ വിതരണ ഫലമായി ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രർത്തനങ്ങളുടെ നേരിട്ടുള്ള ഗുണഫലങ്ങൾ ദരിദ്രരല്ലാത്തവർ നേടിയെടുത്തു. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തി കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ ഈ ആവശ്യത്തിനായി നീക്കിവെച്ച വിഭവങ്ങൾ അപര്യാപ്തമായിരുന്നു. അതിലുപരി സർക്കാർ ജീവനക്കാരും ബാങ്ക് ഉദ്യോഗസ്ഥരുമായിരുന്നു ഈ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കേണ്ടിയിരുന്നത്. ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥർ ശരിയായ രീതിയിലുള്ള പരിശീലനം ലഭിക്കാത്തവരോ താൽപ്പര്യമില്ലാത്തവരോ അഴിമതിക്കാരോ പ്രാദേശികമായ വരേണ്യ വിഭാഗക്കാരുടെ സ്വാധീനത്തിന് വിധേയമാകുന്നവരോ ആയിരുന്നതിനാൽ വിഭവങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമല്ലാതെ ഉപയോഗിക്കുകയും പാഴാക്കുകയും ചെയ്തു. പോരാത്തതിന് പ്രാദേശിക സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം പദ്ധതി നിർവഹണത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുമില്ല.

ദാരിദ്ര്യരേഖക്ക് താഴെയോ തൊട്ടു മുകളിലോ ഉള്ള ഭൂരിഭാഗം വരുന്ന അവശ വിഭാഗങ്ങളെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്ന കാര്യത്തിൽ സർക്കാർ നയങ്ങൾ പരാജയപ്പെട്ടു. ദാരിദ്ര്യം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യാൻ ഉയർന്ന വളർച്ചാനിരക്ക് മാത്രം പോരാ എന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ദരിദ്രജന വിഭാഗങ്ങളുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തമില്ലാതെ, ഒരു പദ്ധതിയും വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയില്ല.

സാമ്പത്തിക വളർച്ചാപ്രക്രിയയിൽ ദരിദ്രർ

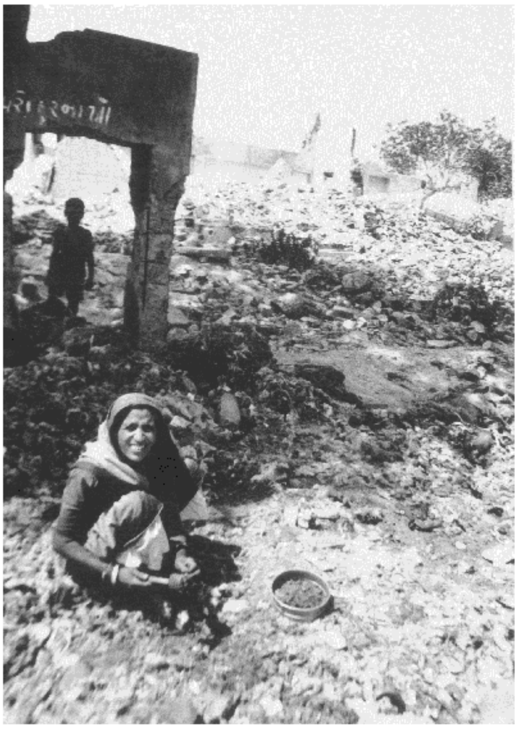

ചിത്രം 4. 7 പാഴ്‌വസ്തു ശേഖരിക്കുന്നവർ: തൊഴിൽ ആസൂത്രണത്തിന്റെ തെറ്റായ തരത്തിലുള്ള നിർവഹണം വളരെ തുച്ഛമായ വരുമാനം ലഭിക്കുന്ന തൊഴിലുകൾ കൂടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ജനങ്ങളെ നിർബന്ധിതമാക്കുന്നു.

സജീവമായി ഇടപെടുകയും സാമ്പത്തിക വളർച്ചയിൽ അവരുടെ കാര്യക്ഷമമായ സംഭാവന ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ മാത്രമേ ദാരിദ്ര്യത്തെ പൂർണമായി തുടച്ചു നീക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഇതിനായി സാമൂഹ്യ സഹകരണമുണ്ടാവുകയും ദരിദ്രരെ ഇതിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും അവരെ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയുമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. തൊഴിലവസരങ്ങൾ വർദ്ധിക്കുകയും അതിലൂടെ തൊഴിൽ നൈപുണ്യവികസനം, സാക്ഷരത, ആരോഗ്യം, എന്നിവ മെച്ചപ്പെടുകയും ചെയ്യണം. അതി

ലുപരി ദാരിദ്ര്യ ബാധിത പ്രദേശങ്ങളെ കണ്ടെത്തുകയും അവിടെ വിദ്യാലയങ്ങൾ, റോഡുകൾ, വൈദ്യുതി, വാർത്താവിനിമയ സൗകര്യങ്ങൾ, ഐ.ടി. സേവനങ്ങൾ, പരിശീലന സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുമാണ്.

4.8 ഉപസംഹാരം

സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു ശേഷം നാം ഏഴ് പതിറ്റാണ്ടുകൾ പിന്നിട്ടു കഴിഞ്ഞു. സാമൂഹ്യനീതിക്കും സമത്വത്തോടുമൊപ്പമുള്ള ദ്രുതഗതിയിലുള്ള സന്തുലിത വളർച്ചയാണ് നമ്മുടെ പദ്ധതികളുടെ ദീർഘകാല ലക്ഷ്യം. ഏത് സർക്കാർ അധികാരത്തിലിരിക്കുമ്പോഴും ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജനം എന്നത് നമ്മുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യമായിരുന്നു. രാജ്യത്തെ കേവല ദരിദ്രരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞു. ചില സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ദരിദ്രരുടെ അനുപാതം ദേശീയ ശരാശരിയേക്കാൾ കുറവുമാണ്. എന്നിട്ടും വിമർശകർ പറയുന്നത്, വളരെയധികം പണം നീക്കിവെക്കുകയും ചെലവഴിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ലക്ഷ്യം വളരെ വിദൂരമാണെന്നാണ്. പ്രതിശീർഷ വരുമാനത്തിലും ശരാശരി ജീവിത നിലവാരത്തിലും നമുക്ക് പുരോഗതിയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾ നേടിയെടുക്കുന്ന കാര്യത്തിലും പുരോഗതിയുണ്ട്. എന്നാൽ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലുണ്ടായ പുരോഗതിയോട് തുലനം ചെയ്യുമ്പോൾ നമ്മുടെ പുരോഗതി ആശാവഹമല്ല. അതിലുപരി വികസനത്തിന്റെ സദ്ഫലം എല്ലാ വിഭാഗം ജനങ്ങൾക്കുമെത്തിയിട്ടില്ല. ചില വിഭാഗങ്ങൾ, സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ചില മേഖലകൾ, രാജ്യത്തിലെ ചില പ്രദേശങ്ങൾ എല്ലാം തന്നെ സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക വികസന കാര്യത്തിൽ വികസിത രാജ്യങ്ങളോടുപോലും മത്സരിക്കാൻ പ്രാപ്തമാണ്. പക്ഷെ മറ്റു പലരും ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ വിഷമ h r- - nÂ (Vicious Circle of Poverty) നിന്ന് തന്നെ പുറത്തു കടക്കാൻ പ്രാപ്തിയില്ലാത്തവരുമാണ്.

സംഗ്രഹം

- ഇന്ത്യയുടെ വികസനതന്ത്രങ്ങളുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം ദാരിദ്ര്യം ലഘൂകരിക്കുക എന്നതായിരുന്നു.
- ഗ്രാമങ്ങളിലെ ശരാശരി ഊർജ്ജാവശ്യമായ 2400 കിലോകലോറിയും നഗരങ്ങളിലെ 2100 കിലോകലോറിയും ലഭിക്കാനാവശ്യമായ ആളോഹരി ഉപഭോഗ ചെലവും എറ്റവും ചുരുങ്ങിയ ഭക്ഷ്യേതര ചെലവും ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് ദാരിദ്ര്യരേഖ അഥവാ കേവല ദാരിദ്ര്യം.
- ദരിദ്രരുടെ എണ്ണവും അനുപാതവും താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ ജനങ്ങളുടെ ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ഥ തലങ്ങളും കാലാകാലങ്ങളായി സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിലനിൽക്കുന്ന സ്ഥിതിയെപ്പറ്റിയുള്ള വിശദാംശവും ലഭിക്കുന്നു.

- ഇന്ത്യയിലെ ദരിദ്രരുടെ എണ്ണവും മൊത്തം ജനസംഖ്യയിലെ ദരിദ്രരുടെ അനുപാതവും വളരെയധികം കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആദ്യമായി 1990ൽ കേവല ദരിദ്രരുടെ എണ്ണത്തിൽ കുറവുണ്ടായി.
- ഭൂരിഭാഗം ദരിദ്രരും ഗ്രാമങ്ങളിലാണ് ജീവിക്കുന്നത്. അവർ നിത്യവേതന തൊഴിലുകളിലും അവിദഗ്ധ തൊഴിലുകളിലുമാണ് ഏർപ്പെടുന്നത്
- വരുമാനത്തിലും ചെലവിലും അധിഷ്ഠിതമായ സമീപനം ദരിദ്രരുടെ മറ്റ് സവിശേഷതകളൊന്നും പരിഗണിക്കുന്നില്ല.
- ഇന്ത്യയിലെ ദാരിദ്ര്യം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനായി മൂന്ന് സമീപന രീതികളാണ് പിന്തുടരുന്നത്. വളർച്ചോന്മുഖ വികസനം, പ്രത്യേക ദാരിദ്ര്യ നിർമാർജ്ജന പദ്ധതികൾ ദരിദ്രരുടെ ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ ആവശ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കൽ എന്നിവ.
- ആസ്തികളുടെ ഉടമസ്ഥതയും ഉൽപാദന പ്രക്രിയകളും മാറ്റുന്നതിനും ദരിദ്രരുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനുമുള്ള സർക്കാർ ശ്രമങ്ങൾ ഇനിയും ആവശ്യമാണ്

അഭ്യാസം

1. ദരിദ്രരെ തിരിച്ചറിയാൻ കിലോകലോറിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആശയം മതിയായതല്ല എന്തുകൊണ്ട്?
2 ജോലിക്ക് കൂലി ഭക്ഷണം പരിപാടി എന്നത് കൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ത്?
3 ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പരിപാടികളിൽ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ കൂടി ആവശ്യമാണ്. എന്തുകൊണ്ട്?
4 വരുമാന സമ്പാദന ആസ്തികളുടെ സൃഷ്ടി ദാരിദ്ര്യമെന്ന പ്രശ്നത്തെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെ?
5 ഇന്ത്യയിൽ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനായി സ്വീകരിച്ച ത്രിമാന സമീപനം ദാരിദ്ര്യം കുറക്കുന്നതിൽ വിജയിച്ചിട്ടില്ല. വിലയിരുത്തുക.
6. മുതിർന്ന പൗരൻമാർക്കും, ദരിദ്രരും നിരാലംബരുമായ സ്ത്രീകൾക്കും സഹായമാകുന്നതിന് സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച പദ്ധതികളെന്തെല്ലാം?
7. ദാരിദ്ര്യവും തൊഴിലില്ലായ്മയും തമ്മിൽ എന്തെങ്കിലും ബന്ധമുണ്ടോ? വിശദീകരിക്കുക

8. നിങ്ങൾ ഒരു ദരിദ്രകുടുംബത്തിലെ അംഗമാണെന്നും ഒരു ചെറിയ കട തുടങ്ങാൻ സർക്കാരിൽ നിന്നും നിങ്ങൾക്ക് സഹായം ആവശ്യമാണെന്നും സങ്കല്പിക്കുക. ഏത് പദ്ധതി പ്രകാരമാണ് നിങ്ങൾ സഹായത്തിന് അപേക്ഷിക്കുക?

9. ഗ്രാമീണ ദാരിദ്ര്യവും നഗര ദാരിദ്ര്യവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം വിശദീകരിക്കുക. ദാരിദ്ര്യം ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്നും നഗരങ്ങളിലേക്ക് മാറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് പറയുന്നത് ശരിയാണോ? നിങ്ങളുടെ ഉത്തരം സാധൂകരിക്കുന്നതിനുള്ള ദാരിദ്ര്യ അനുപാതത്തിലെ പ്രവണതകൾ ഉപയോഗിക്കുക.

10. നിങ്ങൾ ഒരു ഗ്രാമീണനാണെന്ന് സങ്കൽപിക്കുക. ദാരിദ്ര്യം മറികടക്കുന്നതിനായുള്ള ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക.

നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്ന അധിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ

1. നിങ്ങളുടെ പ്രദേശത്തുള്ള 30 വ്യക്തികളിൽ നിന്ന്, അവർ നിത്യേന ഉപഭോഗം ചെയ്യുന്ന വസ്തുക്കളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുക. അതിനു ശേഷം ആപേക്ഷിക ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ തോത് അറിയുന്നതിനായി ഉപഭോഗ നിലവാരത്തിലെ അളവനുസരിച്ച് ക്രമീകരിക്കുക.

2. താഴ്ന്ന വരുമാനമുള്ള കുടുംബങ്ങൾ വിവിധ വസ്തുക്കൾക്കായി ചെലവഴിക്കുന്ന പണം സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും താഴെ തന്നിരിക്കുന്ന പട്ടിക പൂർത്തിയാക്കുകയും ചെയ്യുക. പഠനത്തെ വിശകലനം ചെയ്ത് ഏത് കുടുംബമാണ് മറ്റുള്ളവരെ അപേക്ഷിച്ച് ദരിദ്രർ എന്ന് കണ്ടെത്തുക. ഒരു വ്യക്തിക്ക് 500 രൂപ ചെലവ് എന്നത് ദാരിദ്ര്യരേഖയായി സ്വീകരിച്ച് ആരൊക്കെയാണ് കേവല ദരിദ്രർ എന്ന് കണ്ടെത്തുക.

ഇനം	കുടുംബം എ	കുടുംബം ബി	കുടുംബം സി	കുടുംബം ഡി
ഗോതമ്പ്/അരി സസ്യ എണ്ണ പഞ്ചസാര വൈദ്യുതി/വെളിച്ചം നെയ്യ് വസ്ത്രങ്ങൾ വീട്ടുവാടക				

3. ഇന്ത്യയിലെ ഗ്രാമം, നഗരം എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾക്കുള്ള ഒരു വ്യക്തിയുടെ മാസത്തെ ശരാശരി ചെലവ് (ശതമാനത്തിൽ) താഴെ നൽകിയിരിക്കുന്നു.' അരിയും ഗോതമ്പും 'ഗ്രാമങ്ങളിൽ 25 ശതമാനം എന്നാൽ ഓരോ 100 രൂപയിലും 25 രൂപ 'അരിക്കും ഗോതമ്പിനും' വേണ്ടി മാത്രം ചെലവഴിക്കുന്നു എന്നാണ് അർത്ഥം. പട്ടിക വായിക്കുക. താഴെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക.

ഇനം	ഗ്രാമം	നഗരം	ഡൽഹി ചേരികൾ
അരിയും ഗോതമ്പും	25.0	35.9	28.7
പയറു വർഗ്ഗങ്ങളും അതിന്റെ ഉൽപന്നങ്ങളും	5.7	6.1	9.9
പാലും പാലുൽപന്നങ്ങളും	17.4	14.1	10.3
പഴങ്ങളും പച്ചക്കറികളും	15.1	12.7	19.6
മത്സ്യവും മാംസവും മുട്ടയും	6.3	5.3	13.1
പഞ്ചസാര	3.3	3.8	4.0
ഉപ്പും സുഗന്ധവ്യഞ്ജനങ്ങളും	10.8	10.8	8.1
മറ്റു ഭക്ഷ്യ ഇനങ്ങൾ	16.5	11.3	6.4
ആകെ	100	100	100
എല്ലാ ഇനങ്ങളുടേയും ശതമാനമെന്ന നിലക്ക് ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളിൻമേലുള്ള ചെലവ്	62.9	72.8	72.8

* വ്യത്യസ്ത ഗ്രൂപ്പുകളിലെ ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളുടെ ചെലവിന്റെ ശതമാനവും അവരുടെ മുൻഗണനകളും താരതമ്യം ചെയ്യുക.
* ചേരിയിലെ കുടുംബങ്ങൾ കൂടുതലായും ധാന്യങ്ങളേയും പയറു വർഗ്ഗങ്ങളേയും ആശ്രയിക്കുന്നുവെന്ന് നിങ്ങൾ കരുതുന്നുണ്ടോ?
* ഓരോ പ്രദേശങ്ങളിലും ജീവിക്കുന്ന ജനങ്ങൾ ഏതെല്ലാം വസ്തുക്കളിലാണ് ഏറ്റും കുറവ് ചെലവഴിക്കുന്നത്? താരതമ്യം ചെയ്യുക.
* ചേരിനിവാസികൾ മാംസം, മത്സ്യം, മുട്ട എന്നിവക്ക് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നൽകുന്നുവെന്ന് നിങ്ങൾ ചിന്തിക്കുന്നുണ്ടോ

സഹായകഗ്രന്ഥങ്ങൾ

Sen, Amartya & Jean Dreaze. (Eds). (1995) The Political Economy of Hunger, Clarendon Press, Oxford

NAOROJI. DADABHAI, 1996, Povetry and UnBritish Rule in India, Publication Division, Ministry of Information and Broadcasting, Government of India, Second Edition, New Delhi

SAINATH P, 1996. Everybody Loves a Good Drought: Stories from India's Poorest Districts, Penguin Books, New Delhi

SEN, AMARTYA. 1999. Povety and Famine: An Essay on Entitlement and Deprivation, Oxford Universtiy Press, New Delhi.

SUBRAMANIAM.S, (Ed) (2001) India's Development Experience: Selected Writings of SGuhan, Oxford Universtiy Press, New Delhi